

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14
Pe o lună . 2-40
Num de zi pentru Ro-
mania și străinătate pe
an 40 franci.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferencz-utca 20.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Mulțămite publice și Loc de-
schis costă fiecare șir 20 fil.
Manuscripte nu să în-
poiază.

„Șezătoarea“ literară, din Sibiu.

— Un Epilog.

De cuvântul „șezătoare“ s'a cam abuzat în timpul din urmă. Terminul acesta popular are de obicei alt înțeles. El înseamnă un loc de întâlnire între fete și flăcăi la țară cu cântece de dragoste, cu glume și povești și jocuri tradiționale. Modul cum se aplică însă astăzi, când o simplă conferință instructivă pentru țărani se numește de ziare „șezătoare“, ni-se pare o exagerare. Când e vorba însă de întâlnirile scriitorilor, în forma asta nouă, cu citiri publice, cu declamații întretesute și, eventual, cu o variație de puncte muzicale, noțiunea șezătorii pare a se apropia în cât-va de înțelesul ei popular. Căci, în definitiv, scopul ei este mai mult artistic, decât instructiv și urmărește mai mult dezvoltarea gustului estetic, decât vre-o altă propagandă socială. Acest gen de șezători distrează mai mult, decât captă simțul pentru formele plăcute ale limbii și procură clipe de elevație, așa de rare în viața noastră sufletească. Și, dacă n'am ști ce susceptibili sânt oamenii noștri gravi față de năzuințele moderne ale scriitorilor artiști, am merge mai departe și am spune, că în manifestările aceste din urmă dela noi vedem un fel de ten-

dință spre „Cabaret“, cum îi zice în Franța, sau spre „Ueberbrett“, cum i-a zis contele Wolzogen. Bine înțeles, fără rătăcirile de gust ale acestora.

Pornirea asta a tinerilor noștri scriitori de a se coborî din înălțimea albastră a visurilor și a pribegi de-a rândul prin provinciile române, în orice caz înseamnă un progres. Cele câteva clipe petrecute într'un oraș sau altul, nu au nici o țintă de operă luminoasă, nici de fapte apostolice. Este o simplă râvnă la mijloc de a căuta contactul și intimitatea familiară cu toate clasele de cetitori și de a înțelege din experiență proprie viața românească de pretutindeni, particularitățile de grai și de moravuri, a căror cunoaștere se cere astăzi fiecărui scriitor, ce se respectă.

În rîndurile scriitorilor bucureșteni există până acum o completă lipsă de orientare asupra stărilor dela noi, din Ardeal. Sentimentele lor pentru noi erau vagi. Caragiale n'a avut pentru noi decât ocară. Nimeni dintre dâșii n'au cunoscut mai temeinic problemele, de cari ne agităm; nici Ardealul cel frumos cu Munții plini de poezie, cu văile pline de cântec străbun nu i-a atras. Măcar că totdeauna contingentul cel mai bun, cel mai entuziast, de cetitori ai lor tot noi l-am dat. Revistele cele mai bune tot la noi se citesc mai mult. Avem

un public bun și disciplinat în Ardeal, care iubește pe scriitorii din Regat și adoră pe cei de-acasă și le cumpără cărțile. Excepție fac doar politicianii noștri, cărora lectura literară le-ar fi o piedecă în calea muncii lor febrile...

Iată pentru ce șezătoarea din Sibiu a fost un început de bună prevestire. Cine va fi văzut pe tinerii scriitori, întorși acasă din excursia lor, va fi putut ceti în fața lor o rară fericire. Pare că au descoperit o nouă parte din sufletul neamului lor. Pare-că li s'au deschis nouă orizonturi. Altfel este preotul, altfel studentul, altfel femeia română la Sibiu. Versul și cuvântul împede le picură în suflet mai roditor. Evlavia lor e mai mare pentru tainele artei și privirea lor mai recunoscătoare. Și îndemnul ce-l puteau lua din privirile acele, din căldura cu care au fost îmbrățișați, nu putea fi altul, mai firesc, decât hotărârea categorică a scriitorilor, de a continua aceasta legătură începută.

Apropierea scriitorilor români din Regat de regiunile noastre ardelenesti de altfel a fost chiar o datorie. Nevoia unei infuziuni culturale în Ardeal în forma asta nepretențioasă se resimte. Dacă noi am dat țerii românești pleiada de dascăli, filologi și propagatori entuziaști ai iubirii de neam, generația mai tânără a scriitorilor din Regat este de sine obligată a ne împărtăși

FOIȚA ZIARULUI „TRIBUNA“

FRAGMENTE.

De Ion Agârbiceanu.

Aștept să-mi sosească, prietene, oaspeții primăverii: vântul dela miazăzi și picuri de ploaie. Nici odată n'am așteptat primăvara cu atâta nerăbdare, ca acum. Eu, cum mă știu sânt tot bolnăvicios, și iarna aceasta mi-a părut grozav de lungă. Nu mă cercetează nimeni. Prietini sânt rari în ziua de azi. Singura mângâiere, în nesfârșitele ciasuri de veghere, mi-au fost scrisorile tale. În iarna aceasta am cunoscut că singurătatea e un mare tiran. Se trezesc atâtea gânduri, se apropie de om atâtea vedenii, încât bietul suflet geme de durere, ca și când l-ar ataca de-odată mulți dușmani. Mai ales un gând, o întrebare grea m-a împuns în ceasurile mele de singurătate: pentru ce e boala, pentru ce e suferința în lume? Tu ai o inimă bună, un suflet milos, n'ai putea face intenționat cel mai mic rău. Te bucuri de armonia unui câmp frumos înflorit, și n'ai face să veștezească pentru nimic în lume, o singură floare. Te simți deosebit de mulțumit când vezi o generație tânără, plină de viață. Tot ce simte, tot ce se mișcă, vede fericirea într'o deplină sănătate. Se ferește să tulbure armonia care, din sănătate, inundează lumea. Dar iată că o mână nevăzută strivește o floare din covorul luncilor, betejește o viață tânără, îi pune tusa în piept. Celce putea să fie de un folos în viață, celce putea adăuga

ceva la armonia vieții, ajunge un ciot uscat într'o pădure. Cu ființa lui de mort respinge privirile trecătorilor, alungă viața din jurul său, și existența lui rămâne o întrebare grea și nedeslegată: pentru ce și mai poartă zilele?

În iarna ce se duce, gândul acesta m-a oprit de multeori ceasuri întregi. Întrebarea aceasta venia din mine, și îmi răcea întreaga ființă. Am cercat să aflu o explicație a suferinții, a durerilor mele. Mă întrebam: cui folosește boala mea? Cine se poate bucura de ea? Cu ce mă pot folosi eu din aceasta îndelungată zăcere pe pat? Și nu știam ce să răspund. Pentru că, eu iubesc viața, prietene. Nu sânt dintre firile meditative, cari să nu se urască singuri. Nu-s omul care să pot vedea binele acolo unde nu e. Și tirania chinului îndelungat e chiar aici: îl face un gânditor pe fiecare om. Însă marile întrebări nu-s pentru orice om.

Acum, însă, îmi pare că noaptea mea îndelungată, are să treacă. Aștept oaspeții primăverii de săptămâni de zile. Știu, am să simt cea dintâi adiere a vântului de primăvară. Îmi voi deschide tereastră și voi lăsa să-mi umple odaia mirosul lui de pământ stropit de apă. Și are să-mi facă bine. Am să mă întărez curând și o să-mi pară un vis urf toată boala mea din iarnă.

Mă întrebi, prietene, ce mai citesc? Am citit puțin în cele din urmă patru săptămâni. Am făcut o observare interesantă asupra mea. Versul clar, sonor, îmi izbește sufletul cu durere, ca un biciu. De câte ori cetesc o poezie frumoasă. — Înțeleg în care se arată viața

frumoasă, mă revolt. Îmi pare că mi-se aruncă în față un mare neadevăr. Dar să nu crezi că poeziile pesimiste mi-ar face bine. Dimpotrivă! Ele mă énervează și mai tare. Și mă gândesc atunci ce binefacere ar fi pentru oameni să poată cineva stărpi toată sămânța corbilor și-a ciorilor.

Pela mine, trece din când în când mătușa. Să vadă ce mai fac. Așa mă întreabă. Parcă ea n'ar vedea ce fac. Îmi spune vești din oraș, — eu nu citesc nici un ziar — mă privește cu ochii reci, înfrigați, și se grăbește totdeauna să plece. Câte-odată îmi aduce vr'un roman. Dar nu le citesc. Nimic nu poate să-mi țină trează atențiunea mai multă vreme. Și-mi pare că toate istoriile acelea de prin cărți le cunosc de-un veac.

Da, prietene, citesc puțin. Trebuie să știu că pentru oamenii bolnavi ar trebui o literatură anume, a lor. Boala îndelungată ne schimbă, de nu ne mai cunoaștem nici noi. Și gusturile noastre, a bolnavilor, nici noi nu le putem sistematiza. M'am gândit, uneori, ce ne-ar plăcea nouă să citim? Și — o copilărie — știu la ce convingere am ajuns? Bolnavilor le-ar trebui o lectură care să-i facă sănătoși. Dar aici nu e copilăria. Ridicolul e aici: eu cred că se poate scrie o astfel de literatură. Cine ar putea fi autorul nu știu, dar că edițiile operelor lui ar trece ca pâinea cea caldă, nu mă îndoesc.

Tu mi-ai scris odată „Poți avea un folos din morbul tău, poți să îți cunoști mai bine sufletul“. Am cercat, și n'am putut. Totdeauna mă opria gândul: Dacă n'am să mai trăiesc,

cu formele mai nouă și cu rezultatele mai înaintate ale artei lor. Ei trăiesc într-o atmosferă mai liberă; gândul lor poate să-și ia un zbor mai îndrăzneț; graiul lor se înmlădiază mai ușor și mai puțin apăsător de influențele străine. Și contactul lumii noastre cu dânsii înseamnă un pas înainte pe terenul atâtor zădărnice frământări spre unitatea culturală.

Că ne-a binecuvântat D-zeu și pe noi, Ardelenii, cu câțiva scriitori de seamă este știut. Și dacă în timpul din urmă faptul acesta se remarcă tot mai mult de opinia publică, este că ei își fac datoria. Negreșit condițiile de creație și de activitate sunt mult mai grele și datorile mult mai complicate la scriitorii ardeleni de-acasă. Ei au de luptat încă cu preocupări medievale, pentru libertatea cuvântului și a simțirii. Căci dacă cetitorii noștri din rândurile de jos și din cele mijlocii știu să-i prețuiască pe scriitorii, aceștia dau în schimb peste o serie de inși politici, de naturi greoaie, de filozofi de ocazie, de rabuliști întârziți și de-o autoritate presumțioasă, care e intratabilă. Spiritele aceste stăpânitoare la noi sunt greu accesibile unei înțineri, unei diferențieri mai simțite. Garda asta retrogradă dela noi nu se pleacă cu una cu două la adierile vremilor nouă; nici vers, nici cântec, nici exuberanță de temperament, nici forma limpede în care se exprimă un gând, un adevăr, nu înlătură destul de repede zidurile aceste chineze. Bine că s'a deschis însă o poartă în sfârșit! Căci venirea Bucureștenilor la Sibiu, ca oaspeți ai scriitorilor ardeleni, *aceasta* înseamnă!

Sunt acum așa de multe problemele comune pe cari scriitorii noștri, prin o muncă unitară, le-ar putea influența și determina. Și cea dintâi a lor datorie de actualitate, după sărbătoarea

frumoasă de înfrățire dela Sibiu este o stăruință viitoare în cultivarea acestor raporturi. Căci este cu neputință, ca, urmând pe această cale a șezătorilor și a unirei cu scriitorii ardeleni, să nu se cucerească cu încetul și firile aspre și refractare, cari ne-au mai rămas pe aceste plaiuri. Și cele mai chemate elemente pentru împlinirea încăpăținatului duh de stare pe loc nu pot fi decât scriitorii, vestitorii binelui și ai frumosului, îndemnătorii la progres neconținut. Atmosfera asta îmbăcșită de politicianism, de vânatoare de glorie și de noroc, de patimi mărunte frământate după culise, de combinațiuni individuale, nu poate fi curățită decât prin o activitate a forțelor intelectuale mai armonice.

Povestea împăcării. În timpul din urmă opinia publică ungurească e ispitită iarăș de fel de fel de svonuri despre o probabilă împăcare între români și unguri. Până și un ziar serios de calibrul lui „Vaterland” vestea dăunând, că baza de împăcare ar fi deja lămurită. Și înșira un minim fabulos al condițiilor de împăcare: 40 de mandate pentru Camera pe seama Românilor, întrebuintare legală a limbii românești în justiție și administrație, chatechizare românească cu elevii români din școlile ungurești, abrogarea legilor apponyane și — pupăză pe colac — grațierea osândiților politici. Cu anume tendință ziarele opoziționiste s'au grăbit să înregistreze informațiile din „Vaterland”, alarmând globul unguresc cu marea primejdie ce pregătește ungarilor contele Tisza. Firește, înorțările ziarilor ungurești nu sânt nici pe de parte exacte, dupăce tratativele n'au mai fost reluate, din vara trecută și dupăce guvernul dimpreună cu contele Tisza nu vor să cedeze din rigiditatea punctului lor de vedere absurd.

Pentru a curma deocamdată aceste svonuri, corespondența ungurească „K. E.” — care, pretinde ziarul „Vilag”, e inspirată uneori de bărbați politici români, — publică azi următorul comunicat:

Dupăce contele Khuen a declarat că proiectele dlui Mihu sânt neacceptabile, nici nu se mai poate presupune că contele Tisza, care la dorința contelui Khuen

înterprinsese tratativele cu Români, să le fi pus în perspectivă niște concesiuni cari să întrecă mult proiectele dlui Mihu. Adevărat că d. Mihu a cerut pe seama Românilor 50 de mandate, primul ministru însă n'a intrat nici măcar în discuția acestei pretențiuni. Ce privește cele două noi episcopii, ele sânt plănuite pentru Cluj și Timișoara. În scopul înființării acestor episcopii făcuse fundații încă mitropolitul Șaguna și fundațiile au crescut de atunci. Una din cauzele care necesitează aceste episcopii, e că mitropolitul e acum de 83 de ani, episcopul de Arad cu 20 de ani mai tânăr, iar episcopul de Caransebeș e relativ încă om tânăr și de aici urmează că episcopii chiar și în urma deosebirei de vârstă cu greu pot să ajungă la un acord de vederi. În sfârșit mai e vorba, ca drepturile limbii românești să se valideze în justiție și în administrație. În privința asta însă nici guvernul actual nu adoptă un alt punct de vedere de alt cel al contelui Andrassy, că adevărat guvernul se va îngriji ca funcționarii să-și însușească limba ținutului în care funcționează.

Nu putem ști cine a inspirat acest comunicat, deci îl reproducem cu cuvenitele rezerve.

Politica externă a României. Un redactor al ziarului „Neue Freie Presse” din Viena a avut o convorbire cu un bărbat de stat al României, care a făcut următoarea declarație cu privire la politica externă a noului guvern:

„România rămâne fidelă Triplei Alianțe, care constituie cea mai sigură garanție pentru menținerea păcii și dezvoltării progresive a regiunii.”

Guvernul va menține în același timp cele mai bune relații cu Rusia și le va mai dezvolta încă, condus în această privință de interesul mona hic comun.

Guvernul român are cea mai vie simpatie pentru regimul Turcilor tineri și va întreține raporturi bune cu celelalte state vecine, Bulgaria și Serbia, întru cât e și nu vor lua atitudine împotriva menținerii păcii.

Grecia și-a exprimat dorințele de a relua relațiile diplomatice întrerupte timp de șase ani. Guvernul român va ține seamă de această dorință, de oarece menținerea acestei stări de lucruri anormale de azi nu va putea fi folositoare nici uneia din părți.

În ceea ce privește chestiunea fraților noștri din Ungaria și Macedonia, guvernul va favoriza interesele lor în marginile posibilității, dar, în nici un caz, nu va încuraja nici tolera o agitație

pentruce ar fi bine să mă cunosc mai temeinic.

Sânt prea egoist ca să nu te rog de ceva: Nu-mi mai scrie nimic despre micile tale bucurii. Am să mă ridic, am să vin să te văd, Atunci voi avea suflet să mă bucur. Dar a cum ar fi o profanare să-mi desvăluie fericirea ta: eu te invidiez și tot ce-mi scrii cerc să îmbrac în veninul care-mi tulbură ființa.

S'a zis că boala face pe oameni buni. Se poate, dar nu pe toți. Cevingerea mea este că morbul înrăutățește toate sufletele.

Mi-ai scris acum, de pildă, de băiatul tău de trei anișori. Că-i voinic, sănătos, deștept. Știi ce am gândit eu? Imi ziceam: în trupul cel mai sănătos roade nevăzut vermele morții, mintea cea mai strălucită poate fi adumbrată de nebulă. Atunci, pentru ce să te bucuri? Și mai ales, pentru ce să-ți faci iluzii?

Vezi, prietene, ce reflector sinistru e mintea și inima omului bolnav. Eu simt că-s nedrept, dar în-i plac gândurile aceste. Imi pare că-s niște prieteni de suferință.

Dar îndată ce mi s'or izbi de geam picurii de ploaie caldă, toate gândurile acestea cari poartă cu ele un întreg cortegi mortuar, vor

fugi dela mine, și eu voi simți iar cu inima cea de demult.

Iată cum mă gândesc eu: unde tăria iernii abia a mai lăsat un strop de viață, vine picurul de ploaie și viața aceea încolțește din nou, și în vară, nici n'ai putea crede din ce simburile neînsemnate a resărit. Iar eu mă simt încă destul de tare, deși am slăbit îngrozitor. Doctorul imi dă nădejde, dar eu știu că minte. Și totuși cred că mă voi recrea, pentru puterea ce-o simt în mine.

Tu să nu vii să mă vezi curînd. Să aștepti până ce-ți voi scrie. Vreau, pe când vei veni, să nu mai seamăn cu mine cel de acum.

Să știi însă, că studiul ce l-am început amândoi, avem să-l continuăm cu siguranță. Imi scrii că ai mai adunat material. Bine faci, adună mereu. Și pe urmă ne-om pune amândoi pe-o muncă strășnică.

Că nu pot munci mă doare mai mult ca orice gând întunecos ci mi-se abate prin minte. Și simt de acum, că îndată ce-mi vor reveni puterile, am să muncesc cu multă stăruință. Mă gândesc adeseori: pentru ce nu-s legați de pat oamenii cari trec prin viață fără să muncească? Ei n'ar suferi atâta, și lumea nu s'ar cunoaște cu nimic.

Dar să vină numai primăvara! Cum s'or depărta norii grei de iarnă, cum s'a însenina văzduhul, cum va înceta vântul dela miazănoapte, îndată mă voi ușura, mi-se va însenina gândul și sufletul. Doamne bine e să ai un gând senin, și o inimă curată. Să te bucuri de frumusețea și măreția firii, s'o admiri din toate puterile tale și să i-te dai rob pe veci. Să știi că nu-i în tine nimic, care să-ți poată micșora bucuria vieții. Să nu te temi de nimic.

Teama, frica, e un simțământ josnic, prietene. Te coboară dela înălțimea ta de ființă rațională, și te schimbă într'un vierme netrebnic, care așteaptă în toată clipa să fie călcat în picioare. Și, să vezi tu, nimic nu te face așa de fricos ca boala. Ai văzut de bună seamă ochii bolnavilor. Nu-s mai ochii omeștii aceia. Eu chiar, am avut să lupt foarte mult împotriva acestui simțământ josnic.

Dar mă voi scutura de el, ca de toată ticăloșia acestei ierni, îndată ce soarele de primăvară va luci pe cer. Are să-mi cadă din suflet poverile gândurilor urâte, am să mă simt ușor și tânăr. Da, tânăr! Tinerețea și primăvară. Iată marea frumusețea a vieții, prietene, spre care mă îndrept, cu fiecare zi, ce m'apropie de lumină și căldură.

RETAY és BENEDEK,

— stabiliment de articole bisericesti —

BUDAPEST, IV. Váci-utca 59.

Se expedează pentru prețuri solide aranjamente complete pentru biserică, odăjdii, pro-pori, stihare, potire, policandre și candelabre, cădelnițe, iconostase și icoane sfinte etc.

Lucrează iconostase, altare, jertovnice, amvoane, icoane portative etc.

Preț-curent, preliminar, sau desemnuri se trimit la dorință.

sau un amestec în afacerea interne ale statelor străine.

În ceea ce privește situația politică internă, bărbatul de stat român a spus că alegerile din urmă au dat guvernului o majoritate atât de formidabilă, în cât realizarea programului său e asigurată.

Convenție militară între Austro-Ungaria și Elveția? Ziarul »Italia all'Estero« aduce știrea, că între Monarhia noastră și Elveția s'ar fi încheiat o convenție militară, în înțelesul căreia Austro-Ungaria în schimbul ajutorului dat de Elveția într-un conflict cu Italia, ar fi promis Elveției recăștigarea teritorului Val Tellina aparținător odată statului elvețian.

»Messagero« înregistrând știrea adaugă: Elveția nu s'a gândit nici când la vre-un război cu Italia și astfel rămân cam neînțelese planurile Elveției de a-și întări forturile dela Bellinzoni.

Știrea n'a fost încă confirmată

Conflict între ziariștii croați și vicepreședintele camerei. Din Zagreb se comunică: În ședința dela 15 Martie, înainte de a se intra în ordinea de zi, vicepreședintele camerei, Superina, deschizând ședința a adus o critică aspră raportorilor ziarelor, spunând că nu redau fidel cursul debaterilor. Aduce ca pildă numărul ultim din ziarul »Obzor«, care retace chemarea la ordine a deputatului Radci din partea vicepreședintelui, cu toate că dânsul l'a chemat la ordine și pe Radci deodată cu deputatul Hervoj.

Declarațiunea aceasta a produs mare agitație în rândul raportorilor, cari au părăsit imediat tribuna ziariștilor. Chestorul camerei i-a rugat pe ziariștii adunați în localitățile sindicatului, să delege o comisie, care să apleneze conflictul, în înțelegere cu președintele camerei, în care timp ședința va rămânea suspendată.

Ziariștii au și delegat o comisie de trei, care a început tratativele. Au declarat solemn că nici unul dintre dânsii n'au auzit chemarea la ordine a deputatului Radci și astfel ei nu pot fi învinuiți de misticare. Primul vicepreședinte al camerei, Paprotovici, care a condus aceste tratative, după mai multe consultări avute cu diferiți deputați a făcut declarația că Superina va da satisfacția necesară ziariștilor, dar textul acestei satisfacții nu-l poate comunica înainte. Această declarație n'a liniștit însă pe ziariști.

Redeschizându-se ședința, vicepreședintele Superina a declarat, că dânsul a chemat la ordine pe deputatul Radci, dar în zgomotul mare ce stăpâna, este probabil ca raportorii să nu fi auzit cuvintele lui și astfel comunicatul despre ședința camerei nu poate fi privit ca tendențios.

Declarația aceasta nemulțumind pe raportori, sindicatul a luat hotărârea ca ziarele să nu mai dea nici un comunicat despre ședințe, până când președintele camerei nu va da satisfacție deplină.

Discuția privilegiului de bancă în Austria. Din Viena se anunță: În ultima ședință a comisiei pentru afacerile băncii se luase hotărârea de-a se amâna discuția asupra prelungirii privilegiului băncii comune până când proiectul va fi trecut prin Camera ungară. Votând Camera ungară proiectul, comisia austriacă în ședința dela 15 Martie a intrat din nou în discuția proiectului. Proiectul, după vorbirea ministrului de finanțe Meyer și a ministrului-președinte Bienert a fost primit în general.

Discuția pe articole se va începe în ședința cea mai apropiată.

Nouă criză în Croația. Din Zagreb se telegrafiază: Comisia bugetară a respins, cu 10 voturi contra alor 4, proiectul de buget prezentat de guvern. După ce astfel se învecherează că opoziția e hotărâtă să nu voteze

nici un proiect, banul va propune Maj. Sale ajurnarea dietei pentru a fi apoi disolvată.

Camera va ține ședință Vineri, când va continua discuția la buget. Se crede că discuția în general nu va dura mai mult de-o săptămână.

Vandalism la Cluj.

Deși aflasem, încă ieri, din ziarele unguerești, că bogata cronică de scandaluri a universității din Cluj s'a sporit alaltăieri ca o nouă pagină, n'am înregistrat totuși informațiile acestor ziare, după ce o îndelungată experiență ne învață să nu mai credem în exactitatea lor și fiindcă știam că corespondenții noștri nu vor întârzia mult să ne comunice informațiile pozitive și reale. Iată aceste informații, așa cum ni le trimite azi unul dintre corespondenții noștri:

În fiecare an ni-e dat să înregistrăm câte un vandalism făcut din partea colegilor noștri ungueri, în fiecare an, dar ce zic, în fiecare zi colegii noștri Unguri ne dovedesc că n'au cea mai primitivă cultură și că în manifestările lor sunt conduși numai de ură și patimă. La auzul vorbelor românești, fie pe stradă, fie în clădirea universității, răspund cu injurături coicești, și cu amenințări.

În anul acesta lucrul a mers și la mai mult. Niște infumurați balici mediciști, abia acum ieșiți de pe băncile liceului, scandalizați că valahii vorbesc românește în sala de prelegere și pe coridoarele universității, au ținut un conventicol, la care au chemat și juristi și au hotărât să trimeată o deputațiune la Rectorul universității, ca să-l roage să ne oprească pe Români să mai vorbim românește în localitățile universității.

Patrioții judeo-maghari însă n'au putut aștepta rezolvarea chestiei acesteia, dela care poate nici nu așteptau mult rezultat, ci ieri în ziua de 14 Martie, în ajunul zilei când lor li-sa dat libertatea, au ținut să ducă la îndeplinire cu forță brachială hotărârea ce-au luat-o. Anume, știau că după prânz Români au datină să cetească, înainte de începerea prelegerii, ziarele românești, de-aceia s'au adunat pregătiți la orice eventualități, ca să săvârșească marele act patriotic, scăpând țara de primejdia celor cu buze valahe.

Români ca de obicei s'au apucat să cetească, când un coleg Ungur, după ce zisesse conșoților săi, că de se va întâmpla ceva să sară cu toți să-l ajute, merge la unul dintre Români și îi smulge obrasnic foaia din mână. La aceasta Românul după ce i-a cerut frumos, cum se cuvine unui om cult și student universitar, foaia îndărăt, și acela i-a răspuns provocător că nu vrea să i-o dea, la apucat de mână să o ia. Atât a trebuit, toată ceata acelor, ai căror strămoși au trecut ca pe uscat prin Marea Roșie, precum și „cavalerii“ Maghiari, au tăbărit cu lovituri de boxere și pumni asupra Românului, precum și a altui Român, care i-a sărit în ajutor. Învalmășeala a ținut numai o clipă căci, profesorul a intrat în clasă, și spiritele s'au liniștit. Seara tinerimea a ținut ședință în care a hotărât, ca tinerii cari au fost vătămați să se prezinte înaintea Rectorului universității, și să-i spună jalba.

Dreptul să vorbim românește în universitate îl avem, de-aceia tinerimea n'a aflat de lipsă să păsească în corpore acum, căci chestia aceasta nădăjduim că va fi aplanată în mod drept de Rectorul universității. Numai în caz că ar fi neîndreptățiți tinerii Români prin sentința Rectorului numai atunci va pași și tinerimea română ca un corp solidar pentru asigurarea drepturilor ce le are.

Din cele ce s'au întâmplat constatăm, că fițuica „Ujság“ de aici, prin neadevărurile ce le sună din „Turnul de veghe“, a început să secere sămânțele urii pe care a aruncat-o cu atâta prisos. Mai trebuie constatată și seriozi-

tatea tinerimii maghiare, care din prilejul zilei de 15 Martie, ziua când s'a decretat libertatea poporului maghiar, meditănd asupra cuvântului *libertate*, au știut să-l interpreteze în practică atât de frumos.

Ziarele unguerești, contrar corespondentului nostru, răstălmăcesc faptele așa ca studenții români să pară vinovați. Sântem într'adevăr curioși dacă rectorul va avea curajul moral să spele noua pată de rușine de pe numele universității și să readucă la sentimente mai civilizate horda de sălbatică porodite arpadiane ce sburdă în localitățile unui așezământ închinat culturii veacului al douăzecilea. Căci de cumva îl paște și pe nobilul rector râvna de-a mântui țara, studențimea noastră va avea ea curajul virtual de-a înfrâna după cuviință trufia răzniților săi protejați.

Scrisori din București.

Vine primăvara. — O poveste duiosă. — Bucurie nemotivată.

București, 1 Martie.

Arborii de pe bulevarde au început să 'nmu-gurească. Și de câteva zile cerul e așa de senin. Simți plutind în văzduh suflul cald al primăverii, care se întoarce iară cu toată comoara ei de visuri, de speranțe. La șosea mișcarea a început să devie tot mai animată. În amurgul răcoros trăsurile străbat lungile alee ducând departe pe cei bosoiți de zgomotul orașului, în care clocoțesc atâtea patimi, în care atâtea suflete curate și-au găsit calvarul. O viață nouă își ia începutul, ademenind pe în chemările ei fermecătoare chiar și pe cele mai biazate suflete. Învierea naturii chiamă la viață atâtea doruri, atâtea gânduri, cari păreau pierdute pentru totdeauna.

Și, ceva caracteristic pentru toate orașele mari, odată cu viața pe care o simți zbătându-se în orice mugur plâpând, în orice ghiocel răsărit sfios de sub frunzele de jumătate putrezite, răsar în atâtea suflete gândul morții, dorul de eterna odihnă. Odată cu primăvara, cu acest anotimp care îndeamnă la viață, care simbolizează forța și tinerețea, atâtea suflete se simt în nepuțința de a mai suporta viața. Niciodată numărul sinurilor nu este mai mare decât primăvara.

Răsfoind ziarele din ultimele zile, rămâi surprins de marele număr al sinucigașilor sau al acelor, cari au încercat să se sinucidă. Majoritatea cazurilor o formează sinuciderile de dragoste. O fi în această stare de lucruri ceva bolnăvicios, nu este însă mai puțin adevărat că aceste fapte reprobabile sunt în același timp o dovadă a puterii sentimentului, de care bietele inimi sunt cuprinse. Și apoi orea marea putere de viață, care izbucnește în firea reținută, ușor poate înăbuși în sufletele slabe sau oboșite stinghera rază, care le încălzește.

Cine poate rămânea închis între patru ziduri atunci când atâtea glasuri tainice auzi cum te chiamă?... Am apucat toți trei pe aceeași cale, mânați par'că de larva amenințătoare, care urla în urma noastră. Departe la marginea orașului, ne-am oprit, privind câmpul, care începe să 'nverzească, trimițându-ne ochii fugari către locurile dragi, pe cari nici unul din noi nu le-a mai văzut de atâtea vreme. Toți trei suntem de-acolo și nu știu ce ar putea să ne șteargă din suflet dragostea și dorul de Ardea-ul nostru, pe care-l vedem ca pe o ființă vie cum se zbate, cum se zbuicimă se încruntă și blastămă sub povara nedreptăților pe cari cei răi i-le fac.

Intr'un târziu ne abatem spre oraș. Simțim tot mai mult aerul rece al serei pătrunzându-ne. O muzică melodică sună în amurg ca un glas de înger. O luăm într'acolo. Un local ca ori care altul. În colț, taraful de lăutari cântă »Mai am un singur dor«. Pe la mese aproape nimeni. Consumătorii n'au venit încă. Alături de masa noastră o femeie, care pare oboșită, ascultă cu mult interes conversația noastră. Unul din noi o ob-

ervă. Ea pleacă ochii mari, obosiți. Și conversația noastră continuă pe același ton.

Câte n'avem de spus acum, când patimile menință întreaga noastră viață publică, acolo, în Ardealul nostru. Unul scoate »Românul« și citește articolul dlui Bontescu. Ce bine ar fi făcut autorul volumului »Ego«, dacă nu scria acest articol. În ori ce caz, dl Bontescu e un suflet deosebit de sufletele de duzină. Dar de ce vine să se plângă că »a fost retăcut«? Va să zică asta e cauza care-l face și pe dânsul să se năbustească cu furie asupra »Tribunei«? Faptul că acest ziar nu i-a adus laude peste laude, fie c'ar fi meritate sau nu? De-aici ura? De-aici afirmația cu tradarea? Și de sigur motivul tuturor, cari au pus în circulație basmul tradării au drept mobil al acțiunii lor această »retăcere«.

Femeia de alături ridică iarăș ochii. Conversația despre scriitorii dela noi din Ardeal o interesează. Vine vorba de regretatul Niță Popovici. Ea tresare.

— Imi dați voie, domnilor, mi-se pare sântetiți din Ardeal.

— De acolo, doamnă. Și ne-ați face plăcere... S'a mutat la masa noastră, spionându-ne pe pe fiecare cu ochii aceia mari, cari vedeai bine că tănuiesc o poveste, pe care nimenea n'o știe afară de ea. Din toți scriitorii noștri moderni nu cunoaște pe nici unul afară de Popovici-Bănățeanu, al cărui nume nu știu cu ce drept l'a usurpat un pretins scriitor tinăr, care nu-și dă seama de lipsa de pietate manifestată față de gingașul scriitor. Spune o anecdotă din viața lui, îi recitează versiunile, vorbește cu însufletire de paginile din »In lume«.

— L'ați cunoscut?

Și ochii ei mari se aprind, o ploaie de lacrimi îi inundă genele:

— Dar am fost prietena lui!...

Am plecat. Pe tot drumul m'au urmărit ochii ceia, cari până în seara asta de primăvară, care reînvie a tănuie povestea asta. Și nu știu dacă fac bine că eu o scriu aici. Dar ea va face poate să se reîmprospăteze în mintea multora amințirea aceluia, care a fost Niță Popovici — Bănățeanu. Și de cei ai noștri trebuie să ne amintim cât mai des mai cu seamă acum, când patimile se dau pe față atâta de puternice.

Și aici ne-a fost dat să vedem cum patimile duc la absurdități și ineptii. O parte a presei face mare gălăjie în jurul unui pretins plagiat al dlui A. C. Cuza. Un domn dela lași a publicat o broșură, în care, caută să dovedească nici mai mult nici mai puțin că studiul dlui A. C. Cuza despre poporație este un plagiat. Pribegii fără de patrie s'au grăbit să telegrafizeze știrea, și confrății lor din străinătate și azi azistăm la cea mai destrăbălată și mai odioasă campanie dusă pe tema minciunilor unui om, care numai economist nu este.

Dl Cuza, până una alta a dat în judecată pe autorul broșurei, care conține basmul plagiatului. Acest fapt n'a împiedecat însă pe adversarii — dacă pot fi numiți adversari — dlui Cuza să ducă mai departe povestea asta banală și ridicolă. Urmărești cele ce scriu acești oameni, cum își fac ei singuri curaj, cum ei afirmă și ei aplaudă și nu poți să-ți oprești cu zîmbet de dispreț.

Correspondent.

Scrisoare din Blaj.

Pentru »Tribuna«. — Cum își petrec domni.

De câteva zile e un adevărat timp de primăvară. Publicul din Blaj dornic de mișcare mișună ca furnicele pe micile străzi ale orașului. Tinerimea în grupuri discută cu înfocare despre cearta care s'a ivit în timpul din urmă între ziarele noastre. După cât am putut afla partea cea mai mare din tineret condamnă purtarea ziarelor »Românul« și mai ales a vechiei »Gazete« din Brașov, care în timpul din urmă nu trece număr în care să nu atace când pe domnul Chendi, când pe redactorii »Tribunei« și pe colaboratorii ei.

Uită bătrîna »Gazetă«, că însuși partidul național și cei ce dau astăzi cu noroi în »Tri-

buna« după moartea regretatului ei director Dr. A. Mureșan scriau: »Sărmană gazetă, ai ajuns pe mîna copiilor, cari azi mîne vor să te îngroape« ș. a. Și acum, mă rog, tot dumnealor vin și ne îndeamnă să boicotăm »Tribuna«. Și oare pentru ce? Pentru că a combătut și a atras atențiunea publicului asupra răului ce domnește astăzi în sînul poporului. Foarte drept spune proverbul: »Spune adevărul și te vor răstigni«.

Poate să injure dl Popovici și soții prin »Gazeta« cât vor voi, căci noi nu le vom da ascultare, și niciodată nu ne vom deslipi de »Tribuna«.

Zi pe zi cetim prin ziare despre abuzurile fără păreche ce se săvârșesc aici la noi din partea slujitorilor maghiari. Sînt pedepsiți bieții oameni fără cea mai mică vină numai, pentru că au îndrăsnit a purta treicolorul românesc.

Și cu toate acestea se mai află și astăzi oameni cu studii înalte, cari trăiesc din sudoarea bietului român, și totuș mai bucuroși ascultă »csárdás«-ul, decât o doină românească, de care și străinul să înduioșează când o aude. În săptămîna trecută unui domni de elită de aici — aflîndu-se într'un otel unde sala era plină de Români (era de față un singur Ungur) au poruncit muzicanților să le cînte — dar numai ungurește.

Intreg publicul prezent a rămas uimit de purtarea acestor domni. Insuș ungurul s'a scandalizat și-a spus muzicanților să-i zică o doină. La cea ce domni din chestie s'au rușinat și au părăsit sala.

E frumos, dlor, nu-i așa? Când un străin de altă lege și neam, un dușman al dvoastră, știe se prețuiască mai mult cîntarea românească decât dvoastră?

»Vedetă«.

Carnetul unui privitor.

»Femeilor!... Legați-vă cu noi... ca să aduceți, în locul iritărilor proaste o bucurie tămăduitoare, nutritoare și înțăritoare în toate căsniciile«.

»Românul«.

Ba, să iertați, apelul ăsta S'ăl faceți cui l-ați mai făcut. Bieții ramoliți, mânca-v-ați stilul, Dar știți că prea v'ați întrecut?

Ei bine, neue, ce vă pasă De scena dintr'al meu alcov? Așa gugumăniți nu scrie Nici Baba Cloanța din Brașov:

— »Legați-vă cu noi, s'aduceți Înțăritoare bucurii În locul iritării proaste Într'ale voastre căsnicii!«

Cu alte vorbe, Don Juanul, Irezistibil cavalier, Acuma, în »Românul«, face Apel direct la adulter!

Părinte Lucaciu, îți convine Aceste îndemnuri la păcat? Când am citit poliloghia, Eu am rămas stupefiat.

O, domni mei! Ci să se »lege« Cu Dumneavoastră cine-o vrea, Dar nu vă încumetați să faceți Apelul către draga mea!

Că n'o să vă spălați cu apa De pe canalul Filipoi, Și'n trei sau patru nuvelete V'ar face cei mai triști eroi.

Cu tot bagajul de ridicol Și cu-ai trădării reci fiori, V'ar trece la posteritate Și v'ați trezi... nemuritori!...

Rămurel.

Scrisoare din Bihor.

Străduințele culturale, în trecut. — Stagnarea »Astrei«, secția orădană. — Școlile din Beiuș. — Dela congregație.

Oradea-mare, 15 Martie.

Era pe vremuri, aici în Orade, o mișcare culturală, destul de intensă. Dl Marienescu, mai anii trecuți, cu cât drag își aducea aminte în o scrisoare publicată în »Transilvania« dela Sibiu, de hotelul »Pomul verde«, — astăzi dărâmat, — locul unde se întruneau Românii, ca să discute literatură, politică, și în sfârșit să pună țara la cale.

Incontestabil, că centrul acesta, a țării Bihariei, comitat locuit de-o majoritate covârșitoare de Români, — n'a fost totdeauna atât de impasibil, față de mișcarea noastră politică și culturală, tocmai ca în zilele noastre. Avea Oradea pe vremuri, un episcop, care îi plăcea să se achite de datorința lui de prelat român, fie cu ori și ce ocazie. Așa a fost episcopul gr. cat. Samuil Vulcan.

Și faptul că tocmai el a ajutat cu statul și cu banul pe un Moise Nicoară, dădea Românilor să creadă, că a dispărut dintre noi fantoma confesionalismului, care ne desbina în două tabere. Dar cu moartea acestui episcop nobil, prăpastia se deschide din nou între Românii de aici, și vechea ură se încuibă iarăș în sînul acestor două biserici.

Câtă însufletire, cât dor de literatură se putea citi, și numai din »Tinerii versuiniți«, almanach redactat de tinerii studenți universitari de pe vremuri. Dar tinerii noștri de astăzi ce fac? Stau indesușiți prin fundul cafenelelor, și consumă otrava gazetelor ungurești.

Nu, nu mai e astăzi însufletirea, care era în trecut. Nu, studenții, dar nici măcar, puținii fruntași, cari sînt puși în fruntea Astrei, și de a cărei muncă, d-lor sînt dator să răspundă, — încă nu-și fac datorința, precum le place unora a crede. S'au ținut în iarna trecută, vre-o 5 adunări, dar ce sînt acestea în marea de întunec a Bihorului? Iar acum, comitetul a hotărît, o neactivitate, pe un timp nedeterminat. Știți de ce? Fiindcă domni fruntași, cari sînt în comitetul Astrei au fost chemați în repetite rînduri de vre-o 5 ori, — ca să vină la ședința comitetului, dar nu s'a prezintat nimeni, astfel președintele, dl Dr. A. Lazar, până vor veni alte vremuri mai bune, a declarat că nu-i va mai chema, hotărînd astfel stagnarea completă a Astrei, secția orădană. Frumoase lucruri, demne numai de noi bihoreni.

Liceul din Beiuș are meritul, de a fi trecut prin băncile lui și ideologul A. C. Popovici. Incolo puține merite. Acest liceu în urma unui pas nesocotit a unui director, a fost amenințat cu închidere. Abia s'a putut mîntui din gura morții. Dar cum a scăpat bietul de liceu? Ca pe viitor, în clasele superioase să se propună exclusiv ungurește. De-atunci, sînt 15—20 ani, și acest liceu a devenit un focar, al stîlcirii limbii românești, în care se paralizază simțurile sfinte ale tinerilor. În vacanța Crăciunului mi-s'a dat ocazia să stau la taifas cu un ștregar ce-și face studiile în liceu din Beiuș. A sosit băiatul, când m'a auzit vorbind, și mi-a spus c'o șfială:

La noi nici profesorii nu vorbesc așa de bine, ca și d-ta. Am continuat să mai descos ceva, dar studentul ajuns în perplexitate, s'a scuzat, frîngându-se de șale: Bocsánatot... inkább magyarul... (Mă iertați... mai bine ungurește...)

De asemenea o fetiță din internatul »Pavelean« mi-se tînguia în o românească ce-ți făcea durere de măsele, că directorul institutului dl Gherea, vorbește cu dănele mai mult ungurește.

Noi atragem atenția P. S. S. Episcopului Radu, ca să curme odată aceste stări detestabile.

În prezența câtorva mutre oficiale, și-a ținut astăzi congregația, adunarea sa de primăvară. Prefectul Fráter Barnabás deschide ședința la orele 9. Se dă citire mai multor rapoarte, sînt înspăimîntătoare datele despre boalele mo-

lipitoare: scarlatină, tifos și holeră. Se știe, că anul trecut, aici în Bihor a bătuit și boala de unghii și gură la vite, ea s'a lăsat peste 120 comune, lăsând pe urma ei o neagră mizerie, între bihoreni decimați de toate năpăsteli cerului. Se citesc datele statistice din cari reese, că după număratoarea din anul acesta populația Bihorului, în restimpul de 10 ani; a crescut cu 10%.

Apoi s'au citit circularele comitatelor Moșon, Hunedoara, a Pestei în chestia scumpirii cării, a comitatului Cluj pentru ștergerea dării după vin, congregația le ia la cunoștință și trece repede, cernând, diferite mărunțisuri, cari nu sânt de interes obștesc-romănesc.

Doar atât, că comitatul prin o comisiune cere ministrului de agricultură, canalizarea râului Crișului-repede, ca apoi cu timpul să poată deveni navigabil.

Dintre Români n'a luat nimenea parte la adunarea de astăzi. *Coresp.*

Scrisoare din Bistrița.

În anul 1870—75 în Bistrița eram numai 400 familii române, din cari c'am 100 erau păstori la vitele Sașilor, iar restul se ocupau cu zidăritul și facerea de cărămidă — și din cauza, că compatrioții noștri sași și după absolutism multă vreme nu îngăduiau Românilor cumpărarea de pământ la câmp, între Români noștri numai foarte puțini dispuneau și de puțin pământ la hotar. Înmulțindu-ne din zi în zi tot mai mult și având o bisericuță foarte mică, în care nici jumătate nu încăpeam, în anul 1895 am cumpărat biserica romano-cath. dela ordul minorităților din Arad cu suma de 70.000 cor. Cu renovarea și ajustarea după ritul gr.-cat. am spesat 30.000 cor., la oaltă 100.000 cor. Deși aceasta sumă a fost foarte mare, aruncată pe harnicul popor gr.-cat., în 10—12 ani s'a plătit și biserica cu o mulțime de realități, cari aduc bisericii 10—12.000 cor. venit la an, a rămas liberă. Fiindcă între realitățile bisericii a fost și o mănăstire mare, care s'ar fi putut număra între monumentele istorice, în anul 1908 conducătorii bisericii noastre au hotărât demolarea mănăstirii până în temelie și reedificarea ei din nou, fără ca biserica să dispună de paralele de lipsă. Sub condițiuni, că mănăstirea se va transforma în mai multe locale de chirie și biserica va profita de frumoase venit anuale, conducătorii bisericești au contractat un împrumut de 66.000 cor. spre scopul reedificării. Fiindcă contractarea acestui enorm împrumut s'a făcut contra majorității poporului, ba chiar și contra voinței multora fruntași intelectuali, astăzi deși în Bistrița suntem 800 familii române, între care și o falangă mare de fruntași intelectuali și numărăm la 5000 suflete, încât și Sașii vorbesc cu multă supărare, că elementul român e în majoritate cu Bistrița. Avem 2 bănci românești, cari se bucură în fiecare an de 30—40.000 cor. venit curat; avem 2 reuniuni de înmormântare, dintre cari prima se bucură de un capital de 30.000 cor.; avem 2 reuniuni de cântări; o reuniune de meseriași români; o tovărășie de cărămidari pe acții; o tovărășie pentru asigurarea vitelor și casin romănesc.

Poporul e în stare foarte bună și a treia parte din pământul de pe hotarul orașului e în mâna Românilor. Cu toate acestea datorită de 66.000 cor. făcută cu reedificarea mănăstirii mai sus amintite nu sântem în stare a o plăti. Și deși când am cumpărat biserica care a costat cu totul 100.000 cor., am fost cu mult mai puțin și mai săraci, totuși în 10—12 ani am fost în stare a plăti 100.000 cor., astăzi când sântem cu mult mai mulți și mai avuți și între noi o falangă mare de fruntași capitaliști și 2 bănci românești cu pro-

fit anual de 30—40.000 cor. ne plângem că averea bisericii noastre în scurt timp se va ruina.

Într' adevăr e de temut pentru că între fruntașii din Bistrița încă domnește cea mai regretabilă neînțelegere și dintre toți fruntașii inteligenți ai poporului român din Bistrița, în prima linie domnului Dr. G. Tripon i-se poate mulțumi că poporul român din Bistrița, se bucură de o mulțime de instituțiuni economice, culturale și sociale. Domnul Dr. G. Tripon e directorul băncii „Corona”, directorul despărțământului Asociațiunii, a primei Reuniuni de înmormântare care dispune de un capital de 30.000 cor., e directorul reuniunii de cântări și a tovărășiei pentru asigurarea vitelor. Domnului Dr. Tripon i-se poate mulțumi în cea mai mare parte deșteptarea poporului. Domniei Sale i-se poate mulțumi și pentru prelegerile populare în postul crăciunului și continuarea lor acum în postul mare. Dacă fruntașii inteligenți ai poporului român, între cari sânt și capitaliști, s'ar înțelege între sine și ar arăta pilde de jertfă și poporului care întru adevăr așteaptă pilde bune dela fruntași, biserica noastră în scurt timp ar scăpa de datoria și camăta cea mare ce se plătește după 66.000 cor. Să sperăm însă, că domnul Dr. Tripon care a fost și este totdeauna însulețit pentru toate cauzele noastre de obște, în conțelegere cu domnul protopop George Stanciu, vor afla modalitățile și isvoarele posibile de exploatat pentru acoperirea greutăților bisericii noastre.

Deși cum am amintit mai sus dl Dr. Tripon a făcut și prestat foarte mult pentru poporul român din Bistrița, totuși ni-am adresa tot d-sale, ca în calitate de director al despărțământului asociațiunii, în înțelegere cu toți fruntașii din Bistrița să ieie inițiativa pentru aranjarea unei expozițiuni de copii în Bistrița, și aceasta cu atât mai mult cu cât țărancile noastre să se obișnuiască a crește copii sănătoși, frumoși și îngrijii. Deși băncile noastre ajută Românilor cu tot felul de împrumuturi pentru cumpărarea de pământ la hotar, totuși fiindcă pământul Sașilor de pe hotarul orașului Bistrița devine în toată ziua de vândut, ca acest pământ să nu ajungă în mâna jidanilor sau al altor venetici străini, ar fi de dorit ca Români din Bistrița, în tovărășie să înființeze o bancă numai spre scopul cumpărării pământului. Duminică la 12 Martie dela 11—12 ore în casina română s'a ținut poporului o prelegere sau conferință publică despre curățirea pomilor de insecte stricătoare. Conferința a fost ținută de dl Ioan Corbul notar la sedria orfanală și ascultată cu multă atențiune. După amiază dela 4—5 ore, tot în casina română am fost onorați cu o frumoasă conferință publică din partea Domnului N. Bujor, profesor în Năsăud, la care pe lângă un număr mare de țărani au luat parte și un număr frumos de intelectuali între cari și multe doamne și domnișoare. Conferința s'a ținut despre urmările rele a fumului și despre plantele otrăvitoare.

La 4 și 5 Martie reuniunea economică săsească a aranjat în Bistrița o expozițiune de galiți de casă sburătoare la care afară de Români toate națiunile din Bistrița au luat parte și multe economie săsoaice au fost premiate. Oare noi Români când ne vom aștepta la o expozițiune de acestea?

Bistrița, la 13 Martie 1911.

Corespondentul.

Dr. Stefan Tămășdan,

medic univ. specialist în dentură,
Arad, vis-à-vis cu casa comitatului.
Palatul Fischer Edz. Poarta II.
Consultați dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. a.

Din străinătate.

Reluarea relațiilor româno-grecești. Din București se anunță:

Miniștrii Rusiei și Italiei la București au comunicat noului guvern român, îndată după constituire, dorința dlui Venizelos, președintele de consiliu al Greciei, să reia relațiile diplomatice cu România, întrerupte de acum șase ani.

Ministrul afacerilor străine, dl Maiorescu, a primit propunerea dlui Venizelos, cu atât mai mult, cu cât este partizanul sincer al unei înțelegeri prietenești între statele Balcanice pe de o parte și Turcia pe de alta, și al unei politici care e în acelaș timp și a dlui Venizelos.

Acum, când în urma rezultatelor favorabile ale alegerilor parlamentare, guvernul românesc își are mâinile slobode, împăcarea dintre România și Grecia se va face în mod formal și relațiunile diplomatice vor fi cât de curând reluate și poate chiar săptămâna viitoare.

Viitoarea mișcare în corpul diplomatic românesc va cuprinde numirea noului ministru al României la Atena.

Revoluția în Mexico. „Newyork Herald” aduce știrea, că în orașul Vera-Cruz a izbucnit revoluția, care pare a fi atârnată din partea americană. Ministrul de finanțe mexican Limantur a declarat că la devastarea fabricelor și căilor ferate între resculați au fost și mai mulți americani, și astfel rămâne dovedită afirmația lui de mai înainte, că întreaga comedie a revoluției este opera trusturilor americane, în contra capitalurilor străine, mai cu seamă engleze și franceze.

Pentru apărarea intereselor străine, până acum numai Franța și-a trimis un vas de război, care va lua ofensiva îndată ce revoluția va lua proporții.

Populația din Mexico în genere este stăpânită de o mare agitație, care s'a potențat în urma sistării muncii din partea sutelor de mii de lucrători mineri, cari arată simpatii cu revoluționarii. Oastea lui Matero, șeful nemulțămiiților crește din zi în zi, amenințând guvernul cu izbucnirea generală a revoluției.

Noua lege electorală în Portugalia. Din Lisabona se anunță: Monitorul oficial publică noua lege electorală, care va intra în vigoare la viitoarele alegeri. În baza acestei legi, alegerea va fi secretă, directă și obligatorie.

Conflictul ruso-chinez. Terminul de o săptămână fixat de guvernul din Petersburg pentru trimiterea notei din partea Chinei dă o mare ponderanță conflictului dintre cele două state. Căci în caz de nesatisfacere a pretenziunilor, Rusia este hotărâtă să trimită ultimă, care este cu atât mai periculos, cu cât termenul lui este lăsat la buna chibzuință a ambasadorului rus la Peking.

Față de atitudinea Rusiei China tradează cea mai completă indiferență. Mai mult ca o prevenire a izbucnirii conflictului, împăratul chinez a adresat un apel public locuitorilor din Mongolia, în care spune »Rusia voește să anecheze țara Mongolilor. Glorioși călăreți mongoli, ai căror străbuni au cutremurat temelile Europei, apărați-vă țara.

După alte informații guvernul din Peking a ordonat mobilizarea corpurilor dela hotarele de Vest, concentrându-le în Zizikar. La consiliul de miniștri s'a hotărât, ca China să respingă între toate împrejurările amestecul Rusiei în afacerile ei interne. În urma acestei hotărâri se crede că războiul între cele două state este inevitabil.

Ocazie de cumpărat mobile!

Din cauza producției abundente poți afla pentru prețurile cele mai scăzute mobila de Székely și Réti fabricanți de Marosvásárhely lipsă la: Székely și Réti mobile în Piața Széchenyi-tér 47.

Oamenilor acreditabili se vând și pe lângă
= plătire în rate lunare fără nici o urcare
de preț. — — —

= Mare asortiment în trusouri pentru mirese. =
La cerere din provincie trimite bogatul catalog ilustrat.

Ajutorarea năpăstuiților de potopul din Caras-Severin.

După năpasta care a pustiit vara trecută în-treg comitatul Caras-Severin, sărăcind și lăsând pe drumuri zeci de mii de oameni, s'a constituit o comisie sub patronajul secretarului de stat dela interne Emeric Jakabfy și a prefectului Dr. Medve Zoltan, cu scop de-a deschide o colecție în toată țara pentru ajutorarea nenorociților. Munca aceasta a durat luni îndelungate și abia acum când dă în primăvară se fac cele dintâi începuturi de împărțire a banilor adunați. Cauza acestei trăgănări a fost adunarea amănunțită a datelor despre numărul păgubiților, al bunurilor nimicite și a despăgubirilor ce se pot acorda. Pentru conducerea acestor lucrări pregătitoare a fost constituită o nouă comisie din care făcea parte P. S. Sa dl Episcop Dr. Vasile Hosszu, Dr. Valer Branisce, C. Fialka, Dr. N. Fränkl, A. Sulyok și Dr. Talajdy, împreună cu subprefectul comitatului.

Comisia de ajutorare sub președinția prefectului Dr. Medve și a ținut ieri ședința în care s'a raportat despre sumele incuse și destinate pentru ajutorare. Subprefectul Aurel Issekutz face o amănunțită dare de seamă despre activitatea comisiei de cenzurare, spunând că în munca sa a fost sprijinit cu multă desinteresare de preoții și învățătorii de pe sate. Că raportul despre lucrările comitetului a fost trăgănat atâta vreme, aceasta se poate atribui potopului ce s'a repetat în 2 Septembrie trecut, și care a silit comisia să înceapă lucrul iar dela început, căci datele catastrofei din Iunie nu mai corespundeau adevărului, întru cât prin multe părți s'au înregistrat noi pagube, de diferită însemnătate, sau cele vechi au crescut.

Cu prilejul acestui în-doi dezastbru au fost sărăcite 12337 de familii, unele în parte, altele complet și s'a făcut o prețuire amănunțită a pagubelor, în raport cu sumele de ajutorare incuse. După raportul subprefectului, până azi au fost încasate 632.518 cor. 98 de bani, dintre cari se administrează împreună cu interesele

1. la ministrul de interne 421376.73 cor.
2. la comisia de ajutorare 91761.74 cor.
3. bani încasați de raportor 116394.74 cor.
4. la pretorele din Peregova 200 cor.
5. la notarul din Socolovaț 25 cor.
6. interese după bani depuși la Lugoj până în 31 Decembrie 246096 cor.

La aceasta se mai adaugă încă 100,000 cor. votate de comunitatea de avere pentru edificarea locuințelor membrilor năpăstuiți de potop, și aprobate la 2 Decembrie de ministrul de interne. cari n'au sosit până acum.

S'au mai votat apoi ajutoare în natură, atât din partea comunității de avere, cât și din partea confinului militar sârbesc, cari au adus hotărârea să furnizeze gratis lemnul de nevoie pentru edificații. De ajutorul acesta vor beneficia toți de o potrivă, chiar și cei cari nu vor primi despăgubiri bănești. Căci pentru o ajutorare justă se va avea în vedere pe lângă pagubă, și averea rămasă neatinsă a năpăstuiților, numărul membrilor familiei și a brațelor de muncă; astfel cei mai puțin atinși de potop vor primi despăgubire în raport cu cele de mai sus, iar cei a căror avere a putut rezista desastrelui, cu toată paguba — nu li-se va da despăgubire. În scopul acesta s'au făcut trei clasări:

a. în cea dintâi sânt luați cei cari au rămas total pe drumuri, apoi cei a căror avere rămasă neatinsă e neasemănat mai mică decât cea prăpădită și aceștia vor primi despăgubire completă.

b. în a doua sunt puși cei a căror ogoare au fost peste tot sau în parte mănate de ape, s'au din cauza ravagiilor nu vor rodi mai multă vreme; aceștia vor primi 200/0 despăgubire.

c. în clasa a treia sunt cei cari și-au pierdut averea mișcătoare, sau carețele economice ori recolta anului trecut, cari vor primi zece la sută despăgubire.

Vor mai primi câte 50/0 despăgubire toți aceia a căror vite au fost înecate. Proprietarii caselor

mănate de ape, pe lângă ajutorul societăților mai sus pomenite, vor primi după o gradație anumită, un ajutor de 50 până la 100 coroane. Se va mai da unde e nevoie de teren pentru edificat 100 stingeni de pământ. Aceasta însă numai pentru pagube la fel cu cele din Dolna-Lubova, Globucraiovi, Moldova-nouă, Stchievița, Crușovăț, Globu-râu, Iablanîța, Mehadia și Gornia-Lubcova. Pomii pustiți se vor înlocui prin arbuști primiți în dar dela ministrul de agricultură și prin comăndele în preț redus, făcute de comisia de ajutorare.

Comuna Șopotul nu se va împărși de felul acestor ajutoare ci va fi colonizată pe un teren ce se va răscupăra dela comunitatea de avere, căci rid carea comun-i pe rămășițele celei vechi, înseamnă să o expui din nou la prăpăd. Pe noul teren se vor edifica 120 de case, și pe lângă materialul gratuit se va mai da de fiecare câte un ajutor de 250 cor. Biserica primăria și școala ce se va edifica, încă se vor împărși de un ajutor de 29.000 cor. cari sume se acopăr din cele 100 mii votate de comunitate. La aceasta se adaugă din partea comisiei de ajutorare 15000 cor.; ca despăgubire după recolta anului trecut, prețuită la 100.000 cor., iar ca despăgubire pentru animalele înecate, alte 26.259 cor.

Pagubele se urcă peste tot la 3,766,996 cor., care se împart în: a) pământuri mănate sau stricte de ape — recolta înecată — mișcătoare și acareturi economice în preț de 2,897,382 cor. b) case în preț de 395,722 cor. c) edificii gospodărești în preț de 216,136 cor. d) animale în preț de 52,518 cor. e) pomi în preț de 205,248 cor. Clasarea ajutoarelor se împarte de fiecare grup, în măsura procentelor arătate mai sus, în următorul chip: a) 36,265 cor. b) 339,973 cor. c) 117,25 cor., pentru ridicarea caselor ca ajutor 75,000 cor., pentru cumpărarea animalelor 26,259 coroane, înlocuirea pomilor 20,000 cor., cumpărarea de pământ nou 250,000 cor., alte ajutoare 5000 cor. Total 634,622 cor.

Cu comuna Șopot împreună se vor da deci despăgubiri de 713,973 cor. cari se vor acoperi din următoarele sume

a) la ministrul de interne	421376.73 cor.
b) depuneri la »Népbank« Lugoj	177770.90 »
c) la Albina	15862.43 »
d) nelncasate	26226 »
Total	615272.32 cor.

Surplusul de 129932 cor. se va folosi pentru acoperirea cheltuelilor împreunate cu împărșirea și clasarea ajutoarelor. Astfel că despăgubirea se va putea începe deja de pe acum, fiind condusă în fiecare sat de pretorele cercului, de notar, preot, primar și doi fruntași ai satului cari vor purta de grijă ca sumele ce se vor da să fie folosite de-a dreptul pentru scopul destinat.

Ciuma în Manciuria.

Correspondentul ziarului «Novoje Vreame» trimite din Harbin o corespondență plină de amănunte înfiorătoare cu privire la ravagiile făcute de ciuma care bântuie în Manciuria de vre-o două luni.

Duceam, zice corespondentul, viața obișnuită. Făceam treburile de cancelarie, vizitam cluburile, petreceam și ne veseleam ca de obicei. Dimineața ne uitam la buletinele serviciului sanitar, în cari se arăta mersul epidemiei de ciumă. În fața noastră se perindau cifrele, cari reprezentau numărul celor morți. La început cifrele acestea erau cu unități, mai apoi au început să fie cu zeci, cu sute, iar acum chiar cu mii. Dar toate acestea erau cifre și noi nu ne puteam da seama de toată grozăvia, căci nu venea în contact direct cu simțurile noastre și gândul morții era străin de noi.

Dar curiozitatea începu să ne muncească și par'că o datorie ne mâna să ne ducem să controlăm noi înșine cele ce se povesteau, să vedem pericolul în care se găsesc conașionarii noștri în locurile infectate.

Și ne-am dus în Fudzedean, oraș apropiat de Harbin. Ceea ce am văzut e îngrozitor. Fudzedean e cu adevărat vales morții, oraș dispărut.

Depărtându-ne nu mai mult ca 3—400 metri de Harbin, am și început să simțim mirosul de cadavre, care ne sufoca, făcându-ne să înaintăm cu multă greutate.

Am ajuns în principala stradă a Fudzedeanului... Unde mai înainte era atâta viață, unde lumea roia ca într'un furnicar, acuma nu se mai afla nici un om.

Casele închise, de jur împrejur numai moarte și pustiu. Prin curți și pe strădă sicriile așezate unele peste altele, ca lemnele în stâncjen.

O grupă de chinezi, îmbrăcați în costume speciale de pele și cu măști pe obraz asemănători cu niște

clovni, se grăbeau să ajungă la locul ce li-se indicase ca să strângă cadavrele de mult putrede.

Mai la o parte, un furgon mare, tras de 2 mărtoage, este destinat să ducă la groapă hoiturile culuse. De jur împrejurul spitalului numai cadavre și osăminte omenești.

Ceva mai departe se zărește o pată mare neagră pe albul întins al zăpezii. Ne apropiem. Cadavre pe jumătate arse, crani, oase de membre omenești. Aici în ajun se dăduse foc la 700—800 cadavre, dar focul nu le consumase cu totul, și unele erau numai rumenite.

Trei câni, târase părți din trupurile omenești și cu poftă își ling buzele murdărite de grăsimca încă caldă,

Mergem mai departe.

Aceleași grozăvii. Ori unde te întorci, dai de sicrie, cadavre, osăminte, sânge, părți de corp omenești. Câteva căruțe cară morții la groapa comună, — puși în întâmplare câte 5—6 în fiecare car.

La stânga un cimitir cu cruci. E locul unde a fost îngropați misionarii creștini, propovăduitori ai religiei lui Hristos printre chinezii din Fudzedean, cari au rămas numai doi din trei sute, câți se aflau aici. Toți ceilalți au căzut victimele ciumei.

În altă parte dăm peste un alt cimitir comun. O grupă de vre-o 50 chinezi, înarmați cu cârlige, prăjini frânhii... aruncă în groapă cadavrele de lângă picioarele lor.

Unul din acești lucrători, înfige cârligul în ceafa unui cadavru și-l aruncă în groapă. Altul leagă frânghia de piciorul unui băiețan mort și-l târăște până în locul unde trebuie să fie prefăcut în cenușă. Alături doi chinezi mișcă cu prăjiniile lor, ca și cum ar fi avut de transportat un bolovan de piatră, trupul nelnsuflit al unui fost demnitar chinez.

După scurtă vreme groapa se umple cu cadavre, printre cari se aruncaseră lemne în cantitate suficientă. O pompă specială varsă câteva butoaie de gaz în groapă, iar o tortă aprinsă provoacă un foc imens. În câteva minute o coloană groasă de fum se ridică spre cer, împrăștiind miros greu de carne omenească friptă.

Sățui și îngrozii de cele văzute, părăsim localitatea și ne îndreptăm iarăși spre Harbin. Dăm de cordonul militar, prezentăm permisiunile ce le avuseserăm: ca să părăsim orașul și ne supunem minuțioasei deinfecțiuni.

Acolo tot se mai găsesc câțiva medici și e organizat un serviciu, pentru ridicarea cadavrelor. Sânt însă alte orașe și sate, unde nu s'a dat nici un ajutor, unde n'a avut nimeni grijă să strângă morții, unde cadavrele putrezesc prin case și pe străzi.

Regiuni întregi sânt cu desăvârșire pustiite. Prin sate nu umbliă decât câni sături, animalele de casă flămânde și copiii, cari plâng după părinții lor. Copiii sânt singurii supraviețuitori omenești, cruțați de acest flagel, din cauză că până la vrâsta de 14 ani sânt feriți de infecția ciumei pulmonare.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 16 Martie n. 1911.

— Vandalisme de 15 Mart. Semele sărbătorii libertății din 15 Mart ni-se anunță cu mult mai grabnic decât credeam și într'un colorit de felul căruia n'am avut de multă vreme de înregistrat. Iată ce ni-se scrie din Ghiroc: Miercuri seara pela 7 ore o ceată de unguri din Ghiroc trecea manifestând pe străzi, cântând în gură mare imnul unguresc și huiduind lumea ce întâlnea în cale. Când au ajuns în dreptul casei d-lui părinte Romul Vățian s'au oprit și-au început să arunce o ploaie de petri în geamuri. Faptul acesta vandalic ne aduce aminte cazul de astăprimăvară al dlui părinte Vățian, când fără alt motiv decât răsunare și ură a fost prins pe stradă de un sergent de jandarmi și bătut cumplit. Volnicia aceasta a fost reclamată comăndei militare a jandarmilor, care a început o anchetă, după ce jandarmii au băgat în spărieți pe toți martorii, că va fi vai de ei de vor fasona în favorul dlui Vățian. După anchetă cei veniți la fața locului au făgăduit chiar dlui dr. Velici, avocatul dlui părinte, că-l vor da în judecată pentru arătare făcută ministrului contra jandarmilor. Probabil ca și acest caz să aibă ceva comun cu cel din primăvară.

— Pentru colecta capelei românești din temnița Aradului. S'a mai primit dela Dna Văduva Elena Popovici și fii săi, Dna Maria și

Di Trandafir Drăghina, suma de 18 coroane, ca răscumpărare a cununei de pe sicriul iubitului lor soț, tată și socru, a repausatului preot Dionisie Popovici din Tincova:

Dinainte suma colectată . . Cor. 135—

18—

Suma totală . . . Cor. 153—

— O serbare românească în Bucovina.

Din Cernăuți ni-se scrie: Rectorul universității din Cernăuți, profesorul Dr. Mathias Friedwagner, fiind chemat să ocupe o catedră de filozofie romanică la universitatea din Frankfurt a. M., va părăsi în curând Cernăuțul.

Corpul profesoral al universității precum și toate societățile studențești din Cernăuți au aranjat cu această ocazie frumoase serbări festive în onoarea rectorului Friedwagner.

Societățile românești „Bucovina” și „Moldova” au ținut și ele să aducă prinosul lor de recunoștință marelui filo-român, profesorului Dr. Friedwagner.

În tot timpul prezenței sale în Bucovina, profesorul Friedwagner a studiat și cercetat limba, poezia și psihologia poporului român, câștigându-și merite neperitoare prin activitatea sa pe acest teren. Tot lui se datorește colecționarea cântecelor populare românești din Bucovina, colecționare ce se face pe seama ministerului de instrucție din Viena.

La banchetul oferit savantului, care părăsește Bucovina, au asistat aproape toți studenții români precum și un mare număr de intelectuali.

S'au întonat cântece românești, după care domni E. Gribovschi, profesorul universitar, Dr. Tarnavski, Dr. Florea Lupu, Lavinschi, Dr. Cuparencu și profesorul universitar Sextil Pușcariu au ținut cuvântări în cari au accentuat prietenia sinceră de care este însușit rectorul Friedwagner față de Români. Părăsind Bucovina, el va lăsa amintiri plăcute în rândurile Românilor.

În răspunsul său, profesorul Friedwagner a relevat că a fost fericit că a putut cunoaște mai de aproape calitățile poporului român, cu care a stat în contact mai bine de un deceniu și pe care s'a deprins a-l iubi și a-l stima.

— **Fundațiunea „Dr. Petru Șpan”**. Din Sibiu ni-se scrie! Dintre copiii de Moți, aflători astăzi la meserii în Sibiu, poate unul doi să nu fi fost ajutat și îndrumat pe căile bune, între alții și de Dr. Șpan, care cu mândrie vorbea la toate ocaziunile despre Moți. Cum Șpan s'a stins astăzi din mijlocul nostru, președintele Reuniunii meseriașilor români sibieni, dl Victor Tordășianu, descendent și el din Munții apuseni, în loc de cunună peritoare pe cosciugul prietenului său și pentru a nu lipsi nici pe viitor pe Moții noștri în pornirile lor bune, de a aplica copiii lor la meserii, de sprijinul și ajutorul neapărat, temeiul a pus cu suma de cor 10 la „Fondul Dr. P. Șpan pentru ajutorarea copiilor de Moți aplicați la meserii”. Fondul se administrează de „Reuniunea sodalilor români din Sibiu”. Cum Moții noștri sânt cei mai săraci în țara noastră, poate îi întrec cu sărăcia și pe Săcui, sporirea cât mai de grabă a fondului cu obolul celor cu inimă, și a stimărilor Drului Șpan e de dorit.

Din **Brașov** ni-se scrie: Pentru a eterniza memoria harnicului lor fost profesor și a distinsului bărbat de școală, Dr. Petru Șpan, membrii corpului învățătoresc dela școala primară centr. rom. gr.-or. de băieți și fetițe din Brașov — cu suma de 100 cor. — a pus bază unei fundațiuni cu numirea: „Fundațiunea Dr. Petru Șpan”. Destinația și felul de augmentare al acestei fundațiuni se vor preciza și comunica în proximele zile.

— **Internatul Petran**. Ni-se scrie din Cluj: Chestia mult neglijată „Internatul Petran” se apropie de soartă. Din izvor sigur aflăm

că deja în primăvară se va începe zidirea aripei stânga a unui mare edificiu, care va fi terminat în timpul cel mai scurt posibil date fiind împrejurările materiale sărăcicioase ale Asociațiunii. Aripa stângă va cuprinde 13 chilii, și o sală spațioasă menită să fie locul „Casinei Române”. Edificarea ei cu cea mai mare probabilitate se va termina de nu pe Septembrie, pe iarnă, așa că 26 de tineri români vor putea fi împărțiți cu adăposturi mai corespunzătoare, decât cum sânt acum în tavernele umede ale internatului de acum.

Dar nu numai în acesta zace marea însemnătate a acestei nobile fapte a Asociațiunii, ci mai ales împrejurarea că prin oferirea unei încăperi corespunzătoare, care să fie locul de întâlnire a tinerilor și intelectualilor de aici, crează un cămin, o vatră sfântă, din care se vor răspândi razele culturii și vieții românești. Ea va fi puterea care ne va cimenta și șirurile rărâte de răul unor ani grei pentru noi, și unde mai știi de nu prin acest cămin chemător se va împlini minunea supranaturală să se facă o apropiere între elementele negative ale vieții intelectualilor noștri de aici? Ori-și-cum, dacă această ultimă minune nu se va împlini scurgerea unui nou, bun și românesc sânge în organismul tânjitor al tinerimii universitare, falanga ce mâne va conduce destinele neamului nostru, ceia ce gândesc, este un lucru care merită toată atențiunea și sprijinul tuturor. Și Asociațiunea prin împlinirea lui face cel mai mare serviciu intereselor românești, și face un pas însemnat spre cultură, ținta pusă de mării ei fondatori.

— **Binefacere**. „Economul”, banca românească din Cluj, din prilejul că s'au împlinit 25 de ani de când s'a întemeiat a hotărât, că din venitul avut în anul 1910 va da pentru scopuri de binefacere 9000 de coroane.

„Economul” încă a fost totdeauna una dintre băncile cari și-au cunoscut chemarea lor și datorințele ce le are față de neamul românesc, ajutorând înaintarea noastră până acum aproape cu 72 mii de coroane.

— **Rochia-pantaloni în București**. Citim în „Seara”: La noi, — mai ales în Capitală — noua modă a rochiilor pantaloni nu a provocat decât ilaritate și ceace e mai grav, unii au ținut să manifesteze ostil persoanelor cari s'au încercat să se arate îmbrăcate cu modelul modern al elegantelor din apus.

Scenele au fost anunțate în parte de ziare. Aseară, un nou caz de astă dată mult mai interesant a fost semnalat la întretăierea bulevardului Academiei cu calea Victoriei.

O doamnă de bună condiție socială, — trecând cu soțul său pe bulevard, un grup de tineri au început să aplaude zgomotos. Dâșii observaseră că doamna purta o rochie pantalon, — după noua modă care a provocat atâta agitație în centrele mari ale țărilor occidentului.

Așteptându-se parcă la o asemenea primire, d-na a rămas liniștită, și în o atât de penibilă situațiune, — grupul zgomotos se mărea văzând cu ochii, continuând cu risetele și cu aplauzele.

Lucrurile nu s'au liniștit, decât atunci când eroina și soțul ei, — s'au urcat amândoi zăbind într'o trăsură.

Dar faptul, până aci neînsemnat, era să aibă urmări violente. Un alt grup de trecători serioși, au început să atragă atenția celor mai zeloși dintre cei cari făceau gălăgie, — că procedarea lor nu are absolut nimic de comun cu o purtare corectă, și cu elementarele reguli ale buneii cuviinți.

Manifestanții, — dacă și ăștia au fost manifestanți! — s'au împrăștiat apoi.

O altă doamnă, care observase scena dela început până la sfârșit, — s'a oprit indignată în fața publicului care făcuse contra mișcării și a spus textual:

— E ne mai auzit. Va să zică în țară la noi, nu mai avem libertate să ne alegem hainele pe cari vrem, și nici să îmbrăcăm rochiile moderne, ori cât ar părea ele, la început, de curioase.

Bărbații — și mai ales Don Juanii — au fost ei uri caraghioase?

Mai mult, se ridică oare cineva — acum — în contra celor cari poartă paltoane, haine și pardesiuri largi, în cari încep nu una ci patru persoane?

De astădată, s'au împrăștiat repede și moderați contra-manifestanții deoarece au hăgat de seamă că în fața lor au o hotărâtă luptătoare pentru emanciparea femeii.

Iar unul dintre înșii — se adresează rîzând amicului său:

— „Mă, să știi că doamna e sufragetă!”

— **Nou avocat român în Brașov**. Primul următorul aviz: Am onoare a vă aduce la cunoștință, că mi-am deschis cancelaria avocațială în Brașov, Strada Castelului Nr. 52 (lângă hotel „Continental”). Cu stimă Dr. Voicu Nițescu, avocat.

— **Maghiarizarea**. Din Budapesta ni-se comunică: Spaima de naționalități crește tot mai mult în capetele patrioților, cari vorbesc, discută la toate ocaziile, cum să se împiedece extensiunea acestor dușmani ai Maghiarilor. Maghiarizarea ajută și ea dar trebuie făcută rezonabil, și sistematic, — a spus un orator la o ședință literară a cercului Bethlen Gábor. Se ajunge departe îndemnând la maghiarizare pe necăjiții popoarelor nemaghiare, dar cu toate aceste ideea de stat va învinge numai, câștigând terenul economic, ocupat de naționalități. »La luptă, dar la luptă economică« — a fost încheierea, primită cu aplauze frenetice din partea infierbântaților.

— **Un jubileu național al Sașilor**. Sașii din țara Bârsei se pregătesc să serbeze împlinirea a șapte sute de ani dela așezarea strămoșilor lor aci. Dl Dr. Emil Fischer din București, Sas de obârșie, a pregătit o carte pentru această aniversare: »Lucrarea culturală a germanismului în România. Încercare istorică«. »Kronstädter Zeitung« publică o dare de seamă foarte favorabilă despre această lucrare, care a eșit în editura lui W. Krafft, Sibiu.

— **Asentări în comitatul Timișului**. Asentările în comitatul Timișului vor avea loc în restimpul dela 1 Aprilie până la 31 Mai în ordinea următoare:

Timișoara-Cetate : 7—13 Aprilie

Cercul Vinga : 22—27 Maiu

Cercul Lipova : 27—31 »

Cercul Aradul-nou : 18—20 »

Biserica-Albă, oraș : 7 Aprilie

Cer. Biserica-Albă : 6—13 »

Cercul Vârșeț : 20—22 »

Cercul Căbin : 1—5 »

Cercul Ciacova : 1—5 »

Cercul Deta : 24—26 »

Cercul Buziaș : 8—11 Maiu

Cercul Recaș : 4—6 »

— **Alegeri congregaționale**. Ni-se scrie: Sub acest titlu publică la »Informațiuni« ziarul »Românul« în Nr. 27 o scurtă notiță despre reușita Românilor la alegerea congregațională din Birchiș (Târnava m.) Nu mă decideam să zic ceva la aceasta notiță, ci o lăsăm să treacă, precum trec multe neadevăruri în lumea aceasta drept adevăr, dacă nu apărea tot în susnumitul ziar Nr. 23 tot la obiectul acesta, o notiță obiectivă.

E irelevant dacă unul sau altul a dus steagul la învingere, fiind rezultatul de căpetenie. Totuș în chestia aceasta trebuie să arăt neconsecvența »Românului«, când în Nr. 23 aduce laude — cu drept — avocatului Dr. S. Chețian, iar în Nr. 27, zice că meritul principal pentru reușită îl are »harnicul dir-gente« al Filiei »Cordiana« din Agnita dl Aurel Constantinescu.

Noi credem că toată treaba nu a voit să fie altceva, decât o jidoviască concurență de bancă, pentru că sincer spunând »harnicul dir-gente« ca ori și care om de afaceri, totdeauna a stat și stă afară de rândurile luptătorilor naționali. Și știți care e meritul »harnicului dir-gente« în lupta dela Birchiș? Că la alegerea trecută tocmai prin »harnicia« dlui am picat, iar la alegerea reușită a avut și el un singur vot, drept merit.

Nu »harnicul dir-gente« are meritul, ci alegătorii cari ia glasul preoților și al altor inteligenți au grăbit, unii din depărtări mari, ca să voteze lista națională.

Iar dacă pe „Apele” trimis de biroul comitetului cercual, conducătorilor poporului nu erau subscriși domni: Ioachim Munteanu, protopop și Dr. Simeon Chețianu, avocat în Agnita, unul ca președinte și altul ca notar, anevoie ne puteam acum mândri cu isbânda.

Să rămână fiecare acolo, unde-l pune înțelegința căci penele altuia nu i șed bine.

— Pentru „Românul”. Corespondentul nostru din Cluj ne trimite următorul răspuns pentru „Românul”.

Autorizatul mă învrednicește de o notiță în nr. 48, referitor la punctul al doilea din corespondența ce am trimis-o ziarului „Tribuna”, în care spuneam că „autorizatul” nu-și poate găsi corespondent mai de seamă aici în Cluj. Înainte de toate ca să nu deviez de programul nostru național, prin urmare să nu fiu declarat de trădător, trebuie să primesc cu capul plecat și adânc convins destăinuirea că „Directorul ziarului nostru păstrează scrisorile mai multor *distinși* (? Coresp.) bărbați din Cluj, tineri și mai puțini tineri, cari și-au oferit „Românului” serviciile lor de corespondenți. Apoi trebuie să mă liniștesc și cu calificarea de „miciuniță” dată acelei știri a mele.

Dar întreb pe „Autorizatul”, că dacă și-au oferit atâți bărbați *distinși* de aici serviciul de corespondenți ai lui, ce înțeles a mai avut și are umblarea cu arcanul și momeli materiale a D-lui avocat și președinte al clubului comitatens român dr. Morariu, după D. Emil Folea, candidat de avocat, care scrie la „Tribuna”, ca să-l prindă corespondent la „Românul”? Ce înțeles a avut curtoazia susnumitului domn față de mine, curtoazie care nu s'a sfârșit pânăce nu i-am declarat că eu sunt cu trup cu suflet „tribunist”? Cred că nu pentru aceia că „Autorizatul” are aici corespondenți cu duimul, și nu pentru că sporadicele corespondențe de aici ale lor ar fi întrunit cât pe departe calitățile cari se îndestulează atât pe dnul director autorizat, cât și pe dnul Dr. Morariu.

Cât despre „distinși” bărbați de aici, și despre scrisorile lor, îl credem pe dl director. Acele scrisori însă vor fi de altă natură, mai cu seamă că e vorba de *distinși* bărbați, căci știm că dl Goldiș are cumetri de principii aici în Cluj. Dr. A. Frâncu și Dr. E. Dăianu, faimoșii depeșatori, au fost atât de *solidari* cu d-nul Golgiș în chestia Vaida, așa că nu sânt excluși nici scrisorile intime.

„Autorizatul” apoi bănuiește „foarte tare”, că eu iscusitul corespondent al „independenței”, sânt dintre cei refuzați de el. Îl asigur pe „Autorizatul” că nu mă atrage nici trimiterea gratuită a ziarului, nici „zebonificările materiale”, din partea administrației, după ce avea „va fi ajuns în stare mai bună”, nici momentele materiale ale D-lui Morariu, în schimb trimiterii de corespondențe, ci mai bucuros lucrez, după cât îmi permite „iscusița” mea la ziarul care interpretează duhul vremii nouă, duhul care ne însuflețește pe noi tinerii de aici. Nu primesc nici măcar ziarul în schimb, dar pentru acea lucrez cu însuflețire, după cât pot, căci știu că servesc o cauză sfântă.

Dar „iscusița” mea tot a publicat ceva în „Autorizatul”, și n'a fost refuzat. Anume am scris ceva despre însemnătatea concertului din 5 Martie, fiind însărcinat de comitetul tinerimii. Notița aceea am trimis-o atât Tribunei cât și „Autorizatului”.

E bine, „autorizatul” n'a refuzat să mi-o publice, ba mi-a publicat-o în întregime și întocmai mi-a găsit numai o singură greșală de... (definieze-o dl Goldiș mai de aproape, căci e specialist în chestia asta). Anume a omis *cinci cuvinte din text, cuvintele au fost: Condeii măestru al d-lui Goga.*

Deci și bănuiala aceasta pe cât e de „foarte tare” utorizată, pe atât e de nebazată.

În ceiace privește „înduioșarea” dlor dela „Autorizatul” îi sfătuesc să și-o cruțe, căci vor avea lipsă de ea nu peste mult, pe când le rezerv și eu bocetele mele. Ca să se convingă într'adevăr dl director, că n'am fost refuzat de „Autorizatul”, poftescă și răscrolească coșul de redacție, și-l asigur, că nu va găsi numele meu. Cluj în 15 Martie 1911 st. n. Dumitru Găldău stud. med.

Atragem atenția orașelor, comunelor și proprietarilor de case asupra biroului și a anteprezei speciale de instalații sanitare a inginerului anteprenor Pontet Sándor din Marosvásárhely, Eötvös utca 4. unde pe lângă execuție solidă și promptă se fac instalații de apeducte canalizări, latrine (closete) vane cu abur, gaz și cărbuni, aranjamente pentru băi, institute de hidroterapie, accesorii pentru spirt și gazuri. Se află pompe și mașini pentru provederea cu apă. Aranjamente pentru uscat, desinfectat și strecurat, bucătărie, spălătorii, spitale cum și orice soi de calorifere centrale și ventilatoare. Celor interesați li-se pun la dispoziție referențele de clasa primă.

Primească și pe aceasta cale adâncii noastre mulțămiri toți acei binevoitori: preoți, învățători și parohieni, cari au luat parte la înmormântarea repozatului în domnul **Dionisiu Popoviciu** fost preot în comuna Tincova, care după puține suferințe a trecut la cele vecinice în 6 Martie n. la etate de 74 ani. Cu stimă; Elena soție, Mariți și Elena, fiice, Arsenie Vostinariu ginere.

ECONOMIE.

„Drăganul” institut de credit și economii în Beiuș, și-a ținut a III-a adunare generală ordinară în 28 Ianuarie 1911. Din cifrele bilanțului prezentat cu acea ocaziune reținem următoarele: active totale K. 1.244.000 (în 1909 K. 910.000). Venit brut K. 107.800 (în 1909 K. 72.800). Venit curat K. 30.500 (în 1909 K. 27.700). În active se arată creșteri la Escontul de cambii cu K. 265.500 și Efectele proprii cu cca K. 12.000, cifrându-se primul cu K. 1.141.700, iar ultimele cu K. 20.000, iar în Pasive s'au urcat depunerile cu aproape K. 185.000 fapt îmbucurător — și reescontul cu aproape K. 130.000. Depunerile se cifrează cu 31 Dec. 1910 cu K. 404.500, iar Reescontul cu K. 567.100.

BIBLIOGRAFII.

Victor Eftimiu. Fără suflet. Nuvele și schițe a 30 fileri plus 5 fileri porto.

Apostol D. Culea. Învățămintul despre natură. În școala primară a cor. 3.50 plus 30 fil. porto.

Lacrimi, Adio și declamări funebre. Manual pentru preoți, învățători, cantori și pentru tot omul care dorește a cunoaște valoarea acestei lumi trecătoare, de Aron Boea din Velcheriu. Ed. II. revăzută și îndreptată a 70 fileri plus 5 fileri porto.

C. Rădulescu Motru. În zilele noastre de anarhie. Serisori către tineri a 15 fil. plus porto.

La librăria „Tribunei” se află de vânzare: Minele pe 12 luni, în 12 volume, legate în piele cu copcii, toate 12 volume 172 cor.

La „Librăria Tribunei” se află de vânzare următoarele cărți mai nou apărute:

H. Stahl. București ce se duc. Cu 95 ilustrațiuni originale a cor. 2.50 plus 20 fil. porto

Ioan Adam. Vorbe de clacă. Cor. 1.25 plus 10 porto.

Sofocle. Oedip la Colona. Traducere din grecesse de M. Jorgulescu. Cu o prefață de N. Iorga, a 75 fileri plus 5 fil. porto.

DICȚIONARUL

numirilor de localități cu populațiune română din Ungaria, compus din încredințarea Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român de S. Moldovan și Nicolau Togan. Prețul 5 Cor plus 20 fil. porto. Se poate procura la Librăria Tribunei, Arad.

Posta Redacției.

I. C. (Cefa). S'a publicat în „Tribuna Poporului” numărul 9.

Posta Administrației.

Iosif Goia, Sebeșul-Săseșc. Am primit 14 cor. abon. până la 15 Martie 1911.

Alexandru Luncaș, Alsó-Borgó. Abonamentul dvoastră e achitat până la 1 Iulie 1911.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.
„Tribuna” institut tipografic, Nichin și cons.

MOBILE

bune și ieftine

se află în renumita fabrică din

Oradea-mare-Nagyvárad

Kossuth (Sas)-utca 7. alui

Reisz Miksa

Aviz pentru sănătate!

Azi, când s'a pus în circulație alătea medicamente vândute miraculoase, dar care tind însă numai la despozierea publicului, ne bucurăm, că putem atrage atențiunea publicului asupra preparatelor pe cari, cu și serul *Dr. Erhälich*, a profesorului berlinez, contra molișării sângelui, medicul le întrebuințează cu succes și pentru aceea și Exc. Sa ministrul de interne a permis punerea lor în circulație. Preparatele acestea se numesc:

Șpirțul *Inda* și *Unsoarea Inda*

despre cari revista „Kir. Természettudományi közlöny” în Nrul 171 scrie următoarele: „In Ardeal în raii Ort crește un soi de burete mai cu seamă lipit pe lazuri, care în consistatul Treiscacnelor din vremuri străvechi se folosesc cu succes contra durilor reumatice și podagrei și care se pregătește, la ordin medical, în farmacia lui *Balázsovich Sándor*, din Szepsiszentgyörgy și care se pune în circulație în întreaga lume sub numirea de *Șpirț Inda* și *Unsoarea Inda*. Din experiență pot spune că succesează și sigur.”

Dr. Ștefan Szász.

Pe baza experiențelor proprii și a vindecărilor succese Șpirțul *Inda* și *Unsoarea Inda*, le recomandăm călduros pentru alinarea durerilor reumatice și de nervi, pentru că în scurtă vreme i-se observă urmările vindecării.

Dr. cont. Vilma Hugonnay, Dr. Ludovic Rózsally, medicul șef al poliției reg. ung. de stat în Budapesta, Dr. Iuliu Tóthfalussy, medicul șef al căilor ferate reg. ung. din Budapesta, Dr. Rudolf Kálay, medic șef director de spital în Nyíregyháza, Dr. Iosif Szekeres, medic șef, dr. de spital în Nagykanizsa, Dr. Geza Hajniss, profesor priv. de univ. în Budapesta.

Dacă local mi ar permite am putea să mai amintim numele multor medici renumiți, cari toți dovedesc, că Șpirțul *Inda* și *Unsoarea Inda*, sunt singurele preparate vindecătoare externe contra reumei, podagrei, durerii de membre, durerii de cap, boalei de nervi, junghiurilor în oase, mâncării, iar internă cont a lipsei de apait, de gât, și contra răgușelei. *Unsoarea Inda* se folosește numai extern și costă 2 cor. Șpirțul *Inda* se folosește atât extern cât și intern și o sticlă mare costă 2 cor., o sticlă mică 1 cor. În rubrica aceasta a avizului suntem în fiecare săptămână vom publica părerea m dclilor despre medicamentele cari sau dovedit de bune și a căror folosință o recomandăm citi onilor noștri. Șpirțul *Inda* și *Unsoarea Inda* le pregătește *Balázsovich Sándor*, farmacia la „Coroana” în Szepsiszentgyörgy de unde pentru 6 coroane se trimite franco în orice parte 3 porțiuni. Se capătă preste tot locul!

Városmajor-Sanatorium și Hydroterapie

26 odăi aranjate cel mai modern;

Supraveghiere medicală continuă (constantă). —

Telefon 88—99. Birou-central, stabiliment medical

Budapesta, B-dul Ferencz-körút 29.

Consultațiuni dela orele 8—9 a. m. 3—5 p. m.

Director-șef: Dr. A. Cozmătuza.

Dare de samă și mulțămită publică.

„Concertul împreună cu teatru” aranjat de uniunea de citire și cântare” din Fizeș în salaul bibliotecii despărțământului Boeşa a uniunii învățătorilor greco-or. rom. a intrat tot 224 cor. 30 fileri, din care sumă detrădu-se speșele de 124 cor. 30 fil., a rămas veceurat 100 cor., cari bani s’au predat președini- despărțământului.

Cu aceasta ocaziune au binevoit a suprasolvi torii domni: Dr. Alexandru Popoviciu, adv., cor., Nic. Popoviciu, inv. 5 c., Izidor George not. com. și Teodor Șandru, preot, câte 4 c., vola, Ioan Cotărlă inv., Petru Sfera inv. și S. escu, inv. câte 2 cor., Ion Sperneac, vice-no- Miron Popoviciu, inv., Derzi Ferenc câte 1 r. 50 fileri, Grigorie Jivan, inv. 1 cor. 20 fil., if Crăciunel, preot, Ioan Popoviciu, comer- t, Soós Zsigmond, Klein Adolf, Ioșif Pascu, dat de preot, Victor C. Sciopone, candidat preot, câte 1 cor., Dimitrie Pruneș, Petru du, Achim Perian, Sofronie Andrițoi, Corio- Stoica, cassar de bancă, Pavel Drăgan, preot, 50 fileri, Cornel Crainicescu și Ermil Băiaș, 40 fileri., V. Stămurean, 30 fileri., R. Craini- cu, Miloș Farca, medicinist și I. Bălan, iurist, 20 fileri.

Primească generoșii donatori și pe calea aca- mulțămitele noastre profunde.

Preșez. în 24 Februarie 1911 v.
Ioșif Pascu, George Măceș,
președinte. cassar.

ANUNȚ.

Cooperativa »Prăvălia Românească« din mpulung (Bucovina)

caută un arendaș

pentru »Otelul comunal«. Acesta constă de 9 camere elegante de locuit, o crâșmă de 3 odăi, o bucătărie, un restaurant și o grădina. Pe lângă aceasta se mai află o curărie, pivniță, grajduri etc.

Otelul e complet aranjat. Reflectanții pot fi numai români și au a adresa cătră susnumita însoțire, unde se afla condițiunile fixate.

Jan Pășlea Cosma Moroșan
președinte. secretar.

AVIZ!

Într’o comună mare din comitatul Sătmăr se află de vânzare sau de închiriat.

O casă

pentru prăvălie. Adresa la administrație.

În atenția proprietarilor de pomi.

Her altoi nobile de pruni bosnieci, anume »alkanska Carica« (impărăteasa din Balcan) și »Kraljica Bosne« (Regina Bosniei.)

Altoile de doi trei ani cu coroană frumoasă și de cel mai bun soi al prunilor cunoscute până acum. Fructele proaspete sunt foarte mari și extraordinar de dulci și gustoase, se coc pe la începutul lui August și sânt potrivite ca fructe pentru masă și uscate, ori pentru pregătirea marmeladei sau a rachiiului.

Prunțele mele nu sufer de păgubitoarea boală de »Polystigma rubrum« cum se întâmplă la cele obișnuite la cari de multe ori cade frunza și mijlocul verii și rodul suferă simțitor. Prunii mei au fost premiați în repetite rânduri cu premedii întâi din partea guvernului Bosniei și Hercegovinei, cu medalie de aur la expoziția milenară din Budapesta din 1896, la expoziția din Viena în 1897 cu medalie de argint la expoziția internațională din 1900 la Paris și cu medalie de aur la prima expoziție agrară din Bosnia și Hercegovina la Sarajevo în 1910. Pentru calitatea altoilor mei de pruni primesc cea mai extremă garanție.

Sava T. Kojdič, mare proprietar în Brčka, (Bosnia),

„SĂTMĂREANA“

Inst. de credit și economii soc. pe acții în Seini (Szinérváralja).

Concurs.

Publicăm concurs pentru un post de **comptabil** dotat cu 1500 coroane salar anual și 300 coroane relut de quartir la filiala noastră din Arded (Erdőd); mai de parte un post de comptabil cu salar anual de 1500 coroane și quartir în natura cu luminat și încălzit; eventual un post de **practicant** salarizat cu 1000 coroane anual, quartir în natura cu luminat și încălzit la »Sătmăreana« institut de credit și economii societate pe acții în Seini.

Cuartirul comun al funcționarilor e în casa institutului.

Reflectanții au se documenteze, că au absolvat cu maturitate o școală comercială superioară; că posed limba română și maghiară în vorbire și scriere, eventual și cea germană; că reflectantul la postul de comptabil din Arded are praxa îndestulitoare pentru a conduce de sine stătător comptabilitatea filialei; iar concurentul la postul de comptabil la centrală, că are praxă de 2 ani.

Funcționarii aleși au să-și ocupe posturile îndată după alegere sau cel mult până în 1 Mai a. c.

Recursele se vor înainta până în 25 Martie Direcțiunei institului de credit și economii »Sătmăreana« în Seini (Szinérváralja).

Seini, la 27 Februarie 1911.

Direcțiunea.

ANUNȚ.

Pentru biroul unui institut de asigurare de seamă se caută un funcționar care vorbește bine românește, nemțește și ungurește și are și simțul negustoresc.

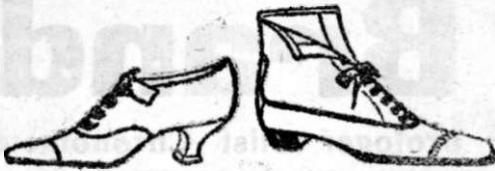
Oferte pelângă referente, pretențiunea de retribuție și copia atestatorilor să se trimită biroului de informații Eckstein Bernát în Budapetsa, Erzsébetkörút 37. sub pseudonimul »Szorgalom 500«.

Fond. în a. 1887.

VASILIE BERCEANU

BISERICA-ALBĂ - Fehértéplom, strada Târgului.

Asortiment bogat de ghețe pentru bărbați, dame și copii de Box, Chevro, Titania și Occasion, precum și ghețe de box americane pentru bărbați. - Șoșoni și galoși etc.

Camașe de piele pentru vânători. Toffelul de creme pentru ghețe, precum și renumitul vax »Leonhardt Oellack« pentru ghețe.

Marfă bună. Prețuri ieftine. Serviciu prompt.

Un candidat de avocat

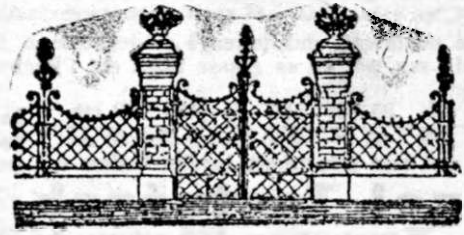
cu praxă ori începător află aplicare momentan în cancelaria Dlui avocat Dr. Teodor Pap avocat în Nagyhalmağy. (com. Arad).

Klein István

Prima fabrică cu instalație electrică de împletituri de sîrmă, coarde (madrade) de oțel pentru paturi și sate etc.

Szeged, Kelemen-u. 4.

Telefon Nr. 242. — Fondat în anul 1840.

10m. de sîrmă pentru gard dela 30 fileri în sus.

Fabricatele mele în privința durabilității și a execuțiunei bune concurează cu orice fabricate de acest soi. — Serviciu conștiințios.

— Prețurile sale sunt cele mai ieftine. — Cu prospecte și cu catalog de prețuri la dorință servește gratuit. Să fiți atenți la firmă

Cele mai bune

Vinuri de deal,

te găsești la Iulius Dános, producător de vinuri în Șiria pe lângă urm. prețuri:

Vin de masă prima calitate, azuriu Cor. 50.—

Vin de Rizling prima calitate > 54.—

Cele mai bune vinuri vechi, culoare azurie

Cor. 56.—, 60.—. Vinuri: Schiller Cor. 50.—.

Vin roșu (Bikavér) 80.— și 90.— de hecilo.

Vinurile se expediază în butoaie de imprimat, începând dela 100 litre de orice calitate.

Serviciu culant, vinuri admirabile de prima calitate.

Adresa pentru scrisori și telegrame:

Iulius Dános,

mare producător de vinuri Villágos (Șiria, Arad m.)

Cea mai ieftină sursă de cumpărat.

Cea mai ieftină sursă de cumpărat.

BINDER LAJOS

ciasornicar și giuvaergiu în MEDGYES, Markt-platz Nr. 8.

Depozit bogat de totfelul de ciasornice de aur și argint precum și ciasornice de metal și nickel

Articlii de argint de China.

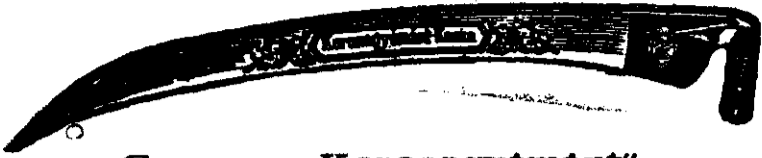
Ochelari și zwickeri de Rathenov.

Articole optice de aur și argint.

Reparaturi solide și ieftine. Serviciu conștiințios.

Să ne credeți

că este în interesul D-voastră, dacă comandați — — coasa „Koronagyémánt”

Cu coasa „Koronagyémánt”

bătută odată se poate coși ziua întreagă și deoarece e făcută din oțel-diamant, coase reze sau mol nu se găsește între ele. Pentru trălnicia fiecărei buciți garantăm.

75 80 85 90 95 100 110 cm. La comanda de 10 buc.

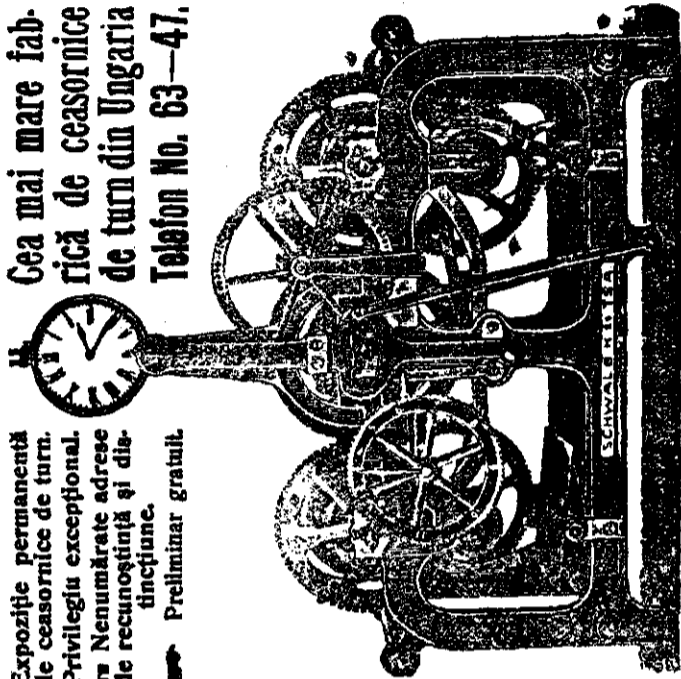
Prețul: 1 buc. 1-80 1-90 2-20 2-40 2-40 2-60 cor. una se dă rabat. — Comanda se pot face prin trimiț. banilor înainte sau pe lângă rambursă la

Lengyel Testvérek magazin de coase „Koronagyémánt”
Kaposvár, Fő-utca 22 T.

SCHWALB KÁLMÁN ÉS TSA
FABRICA DE CEASORNICE DE TURN
BUDAPEST, VII. Dembisky-u. 32.

Cea mai mare fabrică de ceasornice de turn din Ungaria
Telefon No. 63—47.

Expoziție permanentă de ceasornice de turn.
Privilegiu excepțional.
Nenumărate adrese de recunoștință și distincțiuni.
Preliminar gratuit.

Celebrele motoare originale

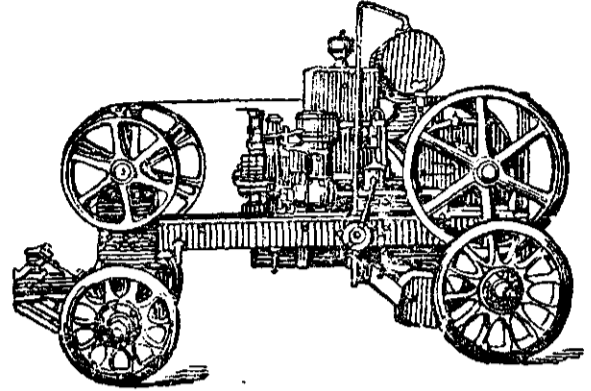
„OTTO”

cu benzină, gaz, sau oleiu brut.

Până acum sunt în funcțiune mai mult ca 95.000 în toate părțile lumii.

Prețuri ieftine! Condiții avantajoase de plată.

— — Mare expediție în țară și străinătate — —

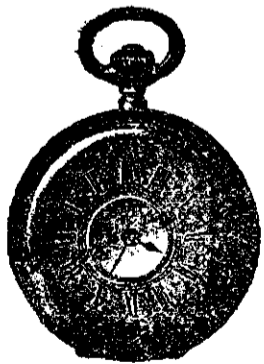
Depozitul filial a fabricii de motoare:

Langen & Wolf

Timișoara — Josefstadt, Bonnáz-u. Nr. 12.

Liste de prețuri și prospecte la dorință se trimit gratuit și porto franco.

Az aradi vár és a Brandes-féle ár között Nincs semmi kár.

Oroloage noi pe lângă garanță de 5 ani.
Reparări se fac pe lângă garanță de 3 ani.

- Cine dorește să cumpere ieftin și bine.
- Cine dorește să cumpere ceasornic bun și ieftin (pe lângă garanță de 5 ani).
- Cine dorește reparări bune și ieftine (pe lângă garanță de 3 ani).
- Cine dorește să cumpere articlii ieftini de aur, argint și dublé să meargă la firma

Brandes D.

orologer artist. Chronometer, giuvaergiu și optic
Arad. Andrásy-tér Nr. 8.

Vis à vis de biserica Minorților sau

la filială Strada Fábían László Nr. 1.
(mai înainte — Miksa)
(în apropiere de gară).
Comenzile să execută ieftin și prompt.

MATUTSEK JOZSEF

Kolozsvár, Szentegyház-u. 3.

Recomandă depozitul său bogat asortat cu toffelul de

Încălțăminte

bărbătești și femeiești executate în atelierul propriu.

Comande din provincie, după măsură sau că trimițând o gheață veche care îți șade bine se pregătesc prompt și din material bun, trainic și la modă.

Ingrigirea frumuseții.

Chimia aranjată pentru îngrijirea frumuseții face accesibile preparatele sale și prin săpunuri. Cu dreptul renumelui său săpunul pentru înmuierea pielii „Gladys” se poate mândri că e cel dintâi pe acest teren. Cei cari țin să-și păstreze vioiciunea feței și în locul pielii sbricite se aibă pielea tină și roză, să folosească săpunul de spumă „Gladys” în locul multimei de săpunuri cari folosindu-le fac și cea mai strălucită are piele să se adune și să se ofilească.

Prețul 1 coroană 50 fileri.

Cu acria preparatelor Gladys trebuie să tindă și la scoaterea din circulație a pudrelor franceze de pe terenul patriei. Aceasta a reușit, căci prin pudra „Gladys” s'a aflat un mijloc de frumuseță nestrucăcios și vrednic de încredere care nu numai că a precursat cinstea și renumele pudrelor franceze, dar și în străinătate li face concurență mare.

Prin alcoolizarea fină și lipsa de plumb a pudrei „Gladys”, aceasta a eucerit mult, atât în țară cât și în străinătate. Calitatea de a se lipi și faptul, că nu se vede decât foarte discret, eschide orice concurență. Strălucirea și albul ei e ca luciul marmorei de Carrara. Se găsește în trei culori: albă, roză și galbenă.

Prețul unei cutii: 3 și 8 coroane.

Deoarece preparatele „Gladys” au multe contrafaceri, preparatorul își rezervă singur lui dreptul de desfacere.

Se află la farmacia „Împăratul Roman” alui

VIGÉLA

Budapest, II., Fő-utca 54 szám.

II

Primul atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrică de pietrii monumentale.

Gerstenbrein Tamás és Társa

sculptor și măiestru pițrar.

Atelierul central al magazinei: Cluj-Kolozsvár, Dézsma-u. 21.

Magazin de pietrii monumentale

fabricate proprii din marmoră, labrador, granit, sienit, etc.

Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.

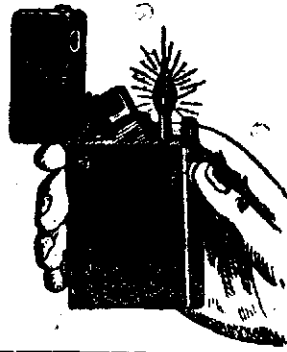
Atelierul central: Nagyszeben, Fleischer-gasse 17.

Filiale: Déva și Nagyvárad.

Gramofone și plăci, Aprinzători original „Imperator”, lampioane de buzunar

se găsesc mai ieftin în marele magazin de fabrică a lui

Tóth József, Szeged, Könyök-u 3.

Vânzare și pe rate.

Cereți gratuit prospectul de prețuri.

Se caută revanzători.

Prima fabrică de casse și mașini din Ungaria

I. Anheuer, Timișoara.

Casse

de cea mai nouă construcție sigur e contra focului și spargerii.

Casse cu pantere de oțel, tresoare și antrepozite

panterate cu deosebită siguranță contra spargerii

Casse pentru cărți din asbest.

Panțerarea locatelor pentru casse.

Uși și ferestri panterate pentru institute de bani, cea mai nouă construcție.

Preț-curent ilustrat se trimite gratis și franco acasă

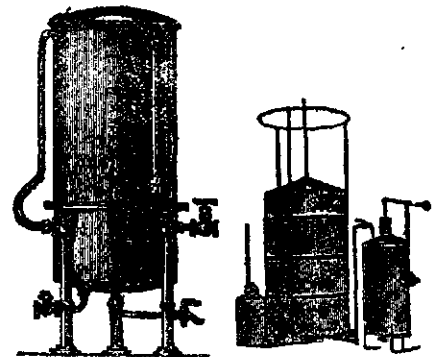
Schuster Hans, hărăgar Szászváros, Korház-utca.

Primește spre efectuare: instrumente de fabricare de spirt, cognac, licquer, țuică și instrumente de a condensa acestea.

Mare magazină. Toffelul de instrumente și lucruri necesare la fabrici. Vase de aramă roșie pentru hoteluri, birturi etc. Vase de fierț cafea, vase de spălat și curățit. — Primește montarea și repararea

fântanelor artificiale

pe lângă ga prețuri moderate. Comandele se execută prompt.

Haine bărbătești și femeiești, întregi sau desfăcute, draperii și perdele de dantelă, haine de piele, odăjdii, acop. de altare le

curăță și vâpsește

mai bine și mai ieftin dnul

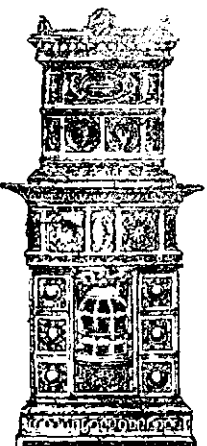
Fintzler Ferencz,

vopsitor și spălător chimic în

Nagyvárad, Bazárpület,

în lătura dinspre teatru. În vecini cu ciosornicarul Kepes.

— Rog să se țină seamă la firmă. —

Mare depozit de cuptoare.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că în Kolozsvár, strada Monostor 7 am deschis un mare magazin înregistrat și provăzut cu cuptoare din țară și străinătate, unde se află în depozit permanent cuptoare moderne de maiolică stil secesion și cuptoare de olane Daniel, precum și căminuri și cuptoare de bucătărie.

Atrag atenția publicului asupra depozitului meu model, asigurându-l totodată despre calitatea perfectă ale articolelor și prețurile cele mai solide.

Așteptând binevoitorul sprijin semnez cu stimă:

Tamásy József, Kolozsvár.

Telefon 66—82.

FISCHER TESTVÉREK

- lustratori de sticlă și fabricanți de oglinzi; ■
- pictură specială pentru geamuri de biserică. ■

BUDAPESTA, VIII., Koszoru-utca No. 27.

Pregătim ireproșabil oglinzi, plăci, dulapuri și apărătoare pentru uși. Primim execuția conștiințioasă a oricăror lucrări din acest ram, apoi colorarea în sticlă ori mozaic a geamurilor de biserică, dormitoare, sufragerii, saloane, portale și porticuri.

== Mare depozit de sticlă în plăci. ==

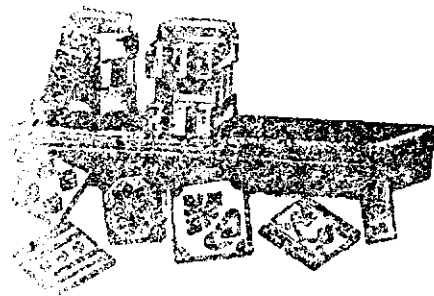
Comandele atât din loc cât și din provincie se fac cu multă conștiințiozitate.

Telefon 66—82.

Simics József

anteprișă de clădir. și fabrică
de ciment monumente și beton

Lugoș, Str. Buziașului 37. Casa proprie.

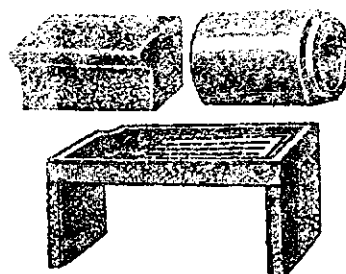

Primește totfelul de lucrări din acest ram, poduri de beton, viaduct, canalizări, usucarea păreților umezi, învelișuri de beton, terase, monu-

mente, pedestale, trepte, bazine, boltituri din beton de fier, cupole pentru biserici, șghiaburi, păreți sectanți, cerdacuri de ciment și pregătirea lucrărilor din asfalt.

Are în depozit tot materialul de lipsă pentru lucrările din acest ram, ghips, ciment românesc și de portland, trestie pentru moloz etc.

Lucrările se fac pelângă garanție. — Preliminare și planuri se trimit gratuit.

Vinzare de

mașini agronomice.

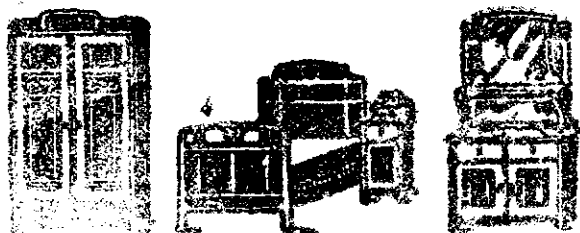
Pluguri Mayton și grape. Mașini de secerat și cosit. Vânturătoare. Treiere și Mașini de sămănat. Acareturi de lăptărie. Car pentru boi și cai. Măturători de zăpadă. Mașini de tăiat napi și șeșcă. Teasc de olei. Căldare de fier rachiou. Felinare, lanțuri, furci, topoare etc.

Arbuști, și altoi de peri, nuci și meri se vând pe lângă 50 de fileri bucata la ferma lui

Váradi Török Gyula din Dézna.

Nicolas Hencilă

măsar de zidiri și mobile
Déva, Str. Vasut No 18. (Casa proprie)

Adăca cu stîmă la cunoștința on. public din țară și provincie, că și-a provăzut și mărit atelierul de măsurit cu puteri de muncă corespunzătoare cerințelor de azi.

Primește totfelul de lucrări pentru zidiri și mobile, precum și reparări cu prețuri convenabile și pelângă serviciu prompt și conștiințios.

Mare magazin de totfelul de mobile pregătite din materialul cel mai excelent uscat dela cele mai simple până la cele mai luxoase.

Cele mai bune

orologioare

— cele mai solide și cele mai după modă —

juvaericeale

atât pe bani gata, cât și în rate pe lângă chezașie de 10 ani și prețuri ieftine, livrează cea mai bună prăvălie în această privință în întreaga Ungaria

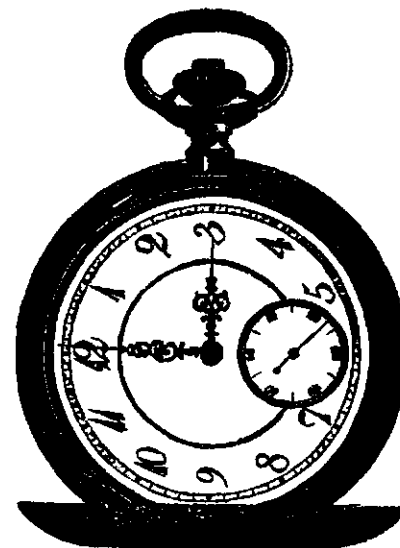
BRAUSWETTER JAYOS

orologier în SZEGED:

CATALOG cu 2000 chipuri se trimite GRATUIT.

Notez că numai aceia vor primi catalogul gratuit cari îl cer cu provocare la ziarul Tribuna. (ad. scriu că a cetit anunțul în Trib.)

Correspondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

Biroul special de anteprișă pentru instalații sanitare a inginerului

PONTET SÁNDOR

Maros-Vásárhely str. Eötvös
Nr. 4. ==

No telefonului 242.

Proiectează și primește:

instalații de apeducte, canalizări calorifere centrale, ventilatoare și mașini cu apă, gaz și spirit.